

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványság +

Sok telt testidomok a mi kelet-erőporunkból, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi súlypótlást értek el. Orvosi rend. szerint. Széles körben használták. Nem szédülést, hanem erősítő hatást okoztak. A káros hatásoktól mentes. Használati utasítás. Hygien. Institut 9771.

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Könyvkereskedés 78. Főraktár Magyarországon: Rózsa és Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

ESZMÉNYI KEBEL.
Érhető el a **Pilules orientales** által. Kétféle gyógyszerkezelésből. Parisian, Passage Vendôme, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomának szilárdságát biztosítja. Egy üveges ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest. Király-utca 12. sz. 9619.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9843
téli és nyári gyógyhely.

Először. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádforrásokkal. Prospektus ingyen bérmentve.

**JBOLYAILLATOS
MANDULA KÖRPA
ARC APÓLÁSRA
LEGJOBBAN BEVÁLT SZER
MOTSCH A.ÉST.
BÉCS
K/3 QUELLENG. 11632.
és LUGECK 3. SZ.**

Kétségtelen, hogy a 9863

No. 4711.

Eau de Cologne

az előkelő világ kedvence. Folyton növekvő kelendősége bizonyítja ezen megzafolhatatlan tény. Elérhetetlen aromája és kiválóan átitott hatása folytán ma nélkülözhetetlenné lett a művelt emberiség minden körében. — Egyedüli gyártója: **Mülhens Nándor, Köln a/R., Glockenstrasse 4711.** Az osztrák császár 5 félése és az orosz császár 6 félése udv. szállította.

Rozsnyay
vasas china bora.

A Rozsnyay-féle vasas china bora egyike a legerősebb és leghatásosabb gyógyboroknak. Magyar édes borral készítve, a külföldi kózményekkel nemesíti kiállítja a versenyt, hanem azokat felül is mulja. Vérésegyének különösen ajánlható. Számos elismerő nyilatkozat. Több kórházban van alkalmazva. 9413.

Igen határozott vér-szegénység, sápadt, neurasthenia esetei ben. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveget tartalmazó postai ára 12.12 kor. franco küldve. Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerháza. Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátás** gyógyszerháza **Aradon**, Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerháza.

Ismét szép vagyok mintán három héten át az ön Alaiska-crémjét és -puderjét használtam. **F. R. R. R. R.**

Ugyanígy fog szólni bármely hölgy, a kinek arcbőre fogyatkozást mutat, vagy a ki csak konzerválni óhajtja arcbőreit és ép ezért nem volna szabad, hogy az Alaiska-crém és -puder egyetlen pipereasztalról hiányozzék.

Lindner Róbert gyógyszer. **Alaiska-crémje** az arcbőrnek rövid használat után csillogó fehérséget, üdéséget, tisztaságot és kellemet kölcsönöz. Szerecsés összeháttal folytatán az arcbőr minden fogyatékosságát megszünteti, u. m.: persenéseket, szeplőt, bőrtörést, napfoltot stb., fehérré, finommá és lágyvá teszi a legdurvább kezeket és hasonló szerek közül a következő följegyzések által válik ki: **Alaiska-crémje** nem zsírosít, nem tartalmaz femalkatrészeket, orvosiilag véleményezett, ajánlva és teljesen ártalmatlan. Elismerőlevelek minden körből beérkeztek. Egy üvege ára K. 3. Próbátégy K. 1.20. Séták dóje **Lindner Róbert**, gyógyszerész, Wien, XIII/9. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. 9883. Kiténtetve Párisban, Londonban, Amsterdamban, Bécsben aranyérmekkel és rendjelekkel.

A kosmetikum par excellence. piperecsikké teszik, mint számtalan elismerőlevél és a legjobb körökből bizonyít. Egy szelence puder ára fehér, rózsaszínű vagy sárga K. 3. —

Somatose

oldható húsfehérnye, húsából készült és ennek tápanyagát tartalmazó (fehérnyestestek és savak), izetlen, könnyen oldódó por, kiváló étvágygerjesztő erősítő szer.

gyengéknek és a táplálkozásban elmaradottaknak, idős, mell-, és gyomor-betegeknek, beteggyasoknak, angol kórházban szén-dioxid-gyermekeknek, adó-lóknak stb., nemkülönben.

VAS-SOMATOSE alakjában **sápkórosoknak** lesz az orvosok által ajánlva. — A VAS-SOMATOSE nem egyéb, mint 2% szerves vasvegyületet tartalmazó tisztított SOMATOSE. Kapható a gyógyszerházakban és drogueria-üzletekben.

Seffer Antal BUDAPEST IV. KÁROLY-UTCA
BOLTSZAM 12. (KÖZPONTI VÁROSHÁZ-ÉPÜLET)

MAPITTATOTT: 1878
TELEFON 15-56.

A LEGJOBB NAGY KÉPES ÁRJEJZÉK
MELY SZÁMTALAN ÚJ MAGYAR ÉS ANGOL JÁTEKOKAT TARTALMAZ. KIVÁNTATRA BÉRMENTVE.

LAWN-TENNIS

26. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKEZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 28.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörüliúval) együtt: egész évre 24 korona, fél évre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, fél évre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörüliúval): egész évre 10 korona, fél évre 5. Külföldi előfizetőknek a postaiag megfizetendő viteldi is csatolandó.

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY.

KHUEN-HÉDERVÁRY GRÓF a korona egyik kedvence, a kit ő Felsége már egy ízben megbízott a magyar kabinet megalakításával az egyházpolitikai parlamenti harcok végén, de akkor a szabadelvű párt meghiúsította, hogy kabinetet alakíthasson. Meghiúsította, mert *rosz időben jött*; a párt ragaszkodott a Wekerle személyéhez s mindahhoz, a mit akkor az a név jelentett. Most siker koronázta a bán fáradozásait, a szabadelvű párt meglehetősen rokonszenvesen fogadta, mert *jó időben jött*. Az ország elúnta a hosszú mozdulatlanságot, az ex-lex folyton nyugtalanítja a kedélyeket, az elintézetlen javaslatok és szükséges törvények késedelme bántólag hatnak a közgazdasági életre s a Khuen gróf által szellőztetett parlamenti taktika és tárgyalási sorrend alkalmasnak mutatkozott, ha nem is konszolidált viszonyok létrehozására, de a háborúnak egyelőre való megszüntetésére és a kivezetésre az ex-lexből. Komoly hazafiak minden pártion belátták a nagy erkölcsi és anyagi károkat, a melyeket a helyzet okoz s módot akartak nyújtani a korona megbízottjának, hogy erejét és ügyességét próbálja ki s a szeretettet, melyet a Burgban élve, aknázza ki a mi számunkra. Mert többet ér nálunk most egy olyan miniszter, a kit a Burgban szeretnek, mint egy olyan, a kit mi szeretünk.

Hogy pedig Khuen-Héderváry egyelőre nem tartozik ezek közé, annak nem az ő rokonszenves személye az oka, hanem a *horvát báni mellősség*, melyet oly hosszú idő óta visel, hogy szinte egy fogalom lett a személyével. A horvát bánok vörös posztók a magyar közvéleményben, mert az emberek közelítők. A horvát bánok közül nem egy Zrinyi Miklós, a magyar nemzet egyik legnagyobb régi költője jut eszükbe, se a másik Zrinyi Miklós, Szigetvár hőse, hanem a közeli törté-

nelmi események bántja: Jellasics. Innen azok az igazságtalan megítélések, melyek közszájon és a sajtóban ellene ingerlik az érzéseket. Ilyen-olyan erőszakosan, keményen kormányoz Zággrában, — mondják az alkotmányt féltő elemek, de azt nem gondolják meg, hogy ugyanők gyengélték kezét még csak néhány hét előtt, midőn a magyar-ellenes zavargások folytak Horvátországban. Szóval vagy erőszakosan, keményen kormányozott és akkor a kedvük szerint járt el és jó magyar, vagy lanyhán kormányozott és akkor nem jó magyar, de az itteni kormányzásától se kell ijedezni. Ez csak a logika miatt van felállítva, hogy kimutassuk a közítélkezés tarthatatlanságát. Mert hogy egy államférfiúval, a kitől Zággrában azért idegen-

kednek, mert nagy magyar. Budapesten pedig azért, mert nem magyar, bizonyára igazságtalanság történik, azon vitatkozni nem lehet. Különben ez csak a pillanatnyi hangulat volt, mely óráról-órára simult a kellemes modorú, előkelő megjelenésű államférfiúval való érintkezésben, mindaddig, míg végre meg lett kötve, legalább ideiglenesen, a béke és most már az ő kezében van nemcsak a mód kivinni minket az ex-lexből, hanem a lehetőség is, bevinni a saját személyét a magyar nemzet szívébe.

Gróf Khuen-Héderváry Károly 1849 május 23-án született Freiwaldauban, Osztrák-Sziléziában, (hol szülei fűrdőhelyen tartózkodtak,) mint gróf Khuen-Belasi Antalnak legidősebb fia,

báró Izdenczy Angelikával kötött házasságából. A gróf Khuen-Belasi család Tirolból származik, a hol két ága most is virágzik, míg egy harmadik ága Bajorországban lakik. A család szlavonai ágának, melyhez az új miniszterelnök tartozik, Szlavóniában, Nustarban vannak nagy birtokai. A család női ágon rokonságban állott a gróf Viczay-Héderváry családdal, melynek utolsó férfinak, Héder gróf, 1873-ban meghalván, hédervári birtokát gróf Khuen Antal legidősebb fiára, Károly grófra, a jelenlegi új miniszterelnökre hagyományozta, ki 1874 december 3-án ő Felsége jóváhagyásával ősi neve mellé fölvette a Héderváry nevet s ez idő óta a Khuen-Héderváry kettős nevet viseli.

Gróf Khuen-Héderváry Károly tanulmányait a szülői házában kezdte, a gimnáziumot Pécsen végezte, a jog- és államtudományokat két évig a zágrábi egyetemen hallgatta s a budapesti egyetemen fejezte be. Korán megkezdte közpályáját. Előbb Szerém vármegye szolgálatába lépett. Majd tagja lett a magyar országgyűlésnek, s 1875—1878-ig és 1878—1881-ig a győrszigeti kerületet képviselte. Ez idő alatt állandóan Budapesten tartózkodott s alkalma nyílt a horvát

Gróf Khuen-Héderváry Károly.

A HÉDERVÁRI KASTÉLY.

közállapotok mellett a magyar politikai viszonyokat is megismerni. Képességei megfelelő teret nyertek az érvényesülésre. Midőn 1881-ben kineveztetett Győrmege főispánjává, a mely vármegyében hédervári uradalma fekszik. Mint főispán gyorsan maga felé fordította a figyelmet; ritka adminisztratív tehetségnek adta tanujelét, különösen a főispáni működése idejére esett nagy vízáradások alkalmával. Erélyes és céltudatos tevékenysége, az általa rövid idő alatt elért sikerek oly bizalmat keltettek a döntő körökben iránta, hogy 1883-ban őt nevezték ki az akkori horvát közállapotok között a legkényesebb és legsúlyosabb állások egyikére: a horvát báni méltóságra.

Ismeretesebb azok az események, melyek a nyolcvanas évek elején Horvátországban rendkívül veszedelmes és nehezen megoldható válságot teremtettek. A kétnyelvű felirással ellátott czimerek alkalmazása miatt a politikai igazgatóktól felbujtogatott nép úgyszólván az egész országban zavargásokban tört ki, melyeket katonai erővel kellett elfojtani s melyek az alkotmány felfüggesztését s királyi biztos kinevezését tették szükségessé. Mikor gróf Khuen-Héderváry Károly a báni hivatalt elfoglalta, a zavargások el voltak ugyan már nyomva, de a közhangulat még nagyon el volt mérgeződve s a személye és működése ellen mesterségesen felszított ellenszenv rendkívül megnehezítette munkásságát, melynek célja az ország nyugalmának és alkotmányos rendjének helyreállítása, gazdasági és művelődési haladásának előmozdítása s a magyarok és horvátok sok százados történelmi hagyományok által szentesített s a kiegyezésben törvényesen megállapított testvéri viszonyának bensőbb tétele volt.

A báni feladata nehézségeinek tudatában fogott a munkához. Jellemzik ezt azok a szavai, melyeket főispáni széke elhagyásakor Győrmege tisztviselőihez intézett: «Nehéz feladat vár engem új hatáskörömben. Fontos szakasza ez életemnek; a siker távol van, a földat nehéz és sok gondnal lépek az új mezőre. Életemem, hogy hazámnak szolgáljak; most csak a munkaköröm változik. Törekvésem az lesz, hogy Magyarország és Horvátország egy haza legyen.» Hasonlóan nyilatkozott a horvát országgyűlés előtt tartott székfoglalójában; Zrínyi Miklós példájára hivatkozva fejtegette a közös haza eszméjét.

Mindezt első föllépése, a horvát országgyűlésben 1883 december 17-ikén elmondott

programja, melynek kedvező hatását a személyes érintkezésben tanúsított meggyerő modora is fokozta. A higgadtabb horvát politikusok nagy részénél eloszlatta az eleinte iránta táplált bizalmatlanságot. A magyar-horvát kiegyezéshez ragaszkodó nemzeti párt a báni programjában a saját programjának megvalósítását látta, a megkezdődő munkában melléje állott s politikájának megbízható támasza lett máig.

Annál hevesebb, kiméletlenebb harcot kezdett ellene az ellenzék. A zágrábi országgyűlés évek során keresztül zajos, a parlamenti rendet és fegyelmet lépten-nyomon megbontó küzdelmek színhelye lett. A báni és pártbívei azonban a fennálló törvények alapján állva, ügyük igazságának tudatában, a hol kellett, eréllyel szálltak szembe a rakoncátlanokdókkal. Maga a báni is sokszor felszólalt az országgyűlésben politikája védelmére s kiváló szónoki tehetségnek adta tanujelét. A szívis parlamenti küzdelem, de még inkább az a napról-napra érezhető haladás, melynek útjára a báni az országot minden téren vezette, meghozta gyümölcseit: a békés állapotok helyreállottak, a választásokon a közvélemény a bannak adott igazat, a nemzeti párt tagjai mindig nagy többséggel kerültek az országgyűlésbe, s az ellenzék küzdelme is parlamentárisabbá vált.

Ily módon gróf Khuen-Héderváry Károly húsz esztendői báni működése nem csekély gazdasági és közművelődési haladásnak kora Horvátországban. A közigazgatás mindinkább javult, megfelelően a báni jelszavának: «rend, munka és törvény». Hasonló fejlődést mutat az igazságszolgáltatás, a közoktatásügy pedig gróf Khuen-Héderváry bánsága alatt emelkedett európai színvonalra. Hogy a természettől különben kevéssé megáldott, szegény ország a gazdasági téren is szép haladást tett, meglátszott egyebek közt az ezredévi kiállításon is, melynek horvát osztyályaiban mintegy 8000 kiállító vett részt, bemutatván az ország gazdasági és művelődési állapotát.

Mindazokat a bajokat, melyek a horvát közéletben mutatkoznak s melyek nagy részt régmúlt eseményekben s nehezen orvosolható gazdasági és társadalmi állapotokban gyökereznek, teljesen meg nem gyógyíthatja a báni kormányzata; erre rövid volt tartamának húsz esztendeje, erre csak hosszú idők folytonos céltudatos munkássága lesz képes. Kisebbség nagyobb

zavargások többször fordultak elő, de erélyes és tapintatos fellépéssel a báni mindig elejét tudta venni elmérgesedésüknek. A magyarok elleni gyűlölet még nem veszett ki ugyan minden horvát lélekből, de azért kétségtelen, hogy a nyolcvanas évek óta a kölcsönös megértés lassan, de folyton szilárdul, a gyűlölség lángja mindinkább kialszik. Hasonlóképp nagy érdeme a bannak a szerbek és horvátok közötti nemzeti-ségi és felekezeti ellentét enyhítése; az ő politikája tette lehetővé, hogy a szerb képviselők együtt működjenek az ország érdekében a horvátokkal, mint a nemzeti párt tagjai.

Gróf Khuen-Héderváry munkásságát szép elismerésben részesítette a horvát országgyűlés nemzeti pártja már 1893-ban, mikor báni működésének tizedik évfordulóját betöltötte s e napot megünnepezte az ország legtöbb városa. Nem egy alkalommal nyilvánította elismerését iránta a király is, midőn egyebek közt a vas-korona rend első osztályával, a valóságos belső titkos tanácsosi czímmel s az aranygyapjas renddel tüntette ki.

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY MINT ÁLLAM-FÉRFI ÉS MINT EMBER.

Irtá Gyurkovics György.

Nem minden habozás nélkül fogok azon ember jellemzéséhez, kivel húsz éven át mint barátja és mint politikus, szoros viszonyban álltam. A pártok küzdelmei határozatlanul tüntetik fel az ő képét, sokak előtt kivételnek s titokzatosnak látszik; nem így azonban az előtt, ki hozzá közelebb állt. Érdekesnek találják még legelkeseredettebb ellenfelei is, barátai pedig rendkívülinek, s úgy hiszem, hogy mindkét félnek igaza van. A csiszolt köhöz hasonlít, melynek vannak csillogó és sötétebb oldalai, vannak éles szegletei is, de azért bizonyára kemény drágakő.

Hogy először beszéljek az államférfiről s csak ezután a férfiről, erre okaim vannak. Ő most a magas politika éles világításában áll; ma mindenki reá szegezi szemét. Szeretnék ez órában az igazság elmondásával neki is örömet szerezni s a hazának is szolgálatot tenni. Mai

I. PÉTER SZERB KIRÁLY MONTENEGRÓI NEMZETI VISELETEBEN.

napság, midőn a középszerűség mindenütt felül kerekedik, kötelességet teljesítünk, ha kimutatjuk, hogy az idő általános áramlatában a könnyű parafa mellett egy-egy kemény tölgyfátörzs is úszik.

A politikusról szívesen először már csak azért is, mivel Khuen-Héderváry grófbán az ember bizonyára csak a második sorban áll. Rajta a politika fényes vértnek látszik; a mi a vért alatt rejlik, csak arra való, hogy a sisakot viselje s a kardot forgassa. A mint tudjuk, a hivatásos politikus oly művész, ki nem a maga, hanem a társadalom jóllétén fáradozik. Ezen kiváló művészek közé tartozik Khuen-Héderváry gróf is, mert az, a min ő húsz év óta gondolkodik, a miről ábrándozik, a mire iparkodik, mindaz, a mire törekedett s a mit teremtet, teljesen és mindig csak a politika, ama nevezetes művészet szolgálatában áll, melyet már Aristoteles oly szépen taglalt.

E napokban sokan kérdezték: vajjon Khuen-Héderváry gróf liberális-e vagy konzervatív, vajjon a kormányzásban az erőszakot vagy a türelmességet kedveli-e, vajjon inkább a nemzeti hazafiakhoz, vagy pedig a kozmopolitákhoz tartozik-e? Ezekre a kérdésekre nem válaszolhatok mindenkinek ízlése szerint, mivel azt hiszem, hogy a báni az egyik is, meg a másik is, vagy jobban mondva: mind a kettő tud lenni. Ő is azon államférfiak iskolájában tanult, kik mindenkor és mindenek fölött az aktuális politikai czélt tartják szem előtt. Ezen cél elérését a báni nem elvektől vagy politikai dogmáktól teszi függővé, hanem az emberektől és viszonyoktól, melyekkel dolga van. Szerintem Khuen-Héderváry gróf az opportunistaik közé tartozik, persze

nem azok közé, a kik elvtelenségükkel vagy a politikai erkölcs iránti közömbösségükkel tűnnek fel, s még kevésbé azok közé, kik Macchiavellit félreértve, azt hiszik, hogy a politikában még a legrosszabb eszköz is meg van engedve jó célok érdekében. Az olyan államférfi, a ki mindig, minden megfontolás nélkül liberális, az államot könnyen tönkre teheti; a makacs, önfejű konzervatív pedig végre is elzárja az ország határait minden haladás elől. A folytonos erőszak a népeket zendülésre ingerli; ellenben mértékletesen békéltetés elbizakodottságra vagy tétlen megadásra vezet. Magyarországon Széchenyi, Deák, Andrássy és Tisza példáját kell követendőnek választani, mert bármily különbözők voltak is mint emberek és államférfiak, eltalálták a helyes utat, melyet koruk Magyarország érdekében kívánt.

Ezen okból helytelennek tartom azt a kérdést is: vajjon Khuen-Héderváry gróf Magyarországot ép úgy fogja-e kormányozni, mint Horvátországot? Bizonyára nem, mert elvégre is Horvátországot vagy Boszniát sem lehet úgy kormányozni, mint Magyarországot. Igaz, hogy az igazság mindenütt igazság kell hogy maradjon; de a törvények tartalma, az intézmények lényege, a nemzeti jellem, a hagyományok és aspirációk mindenütt különfélék s így különféle eljárásai módokat követelnek. S épen azért, mivel a politika nem tudomány, hanem művészet, bizonyos értelemben a röghöz kötötnék tűnik fel és nem lehet minden országban, minden népnél egyforma.

Nézetem szerint inkább azt kellene kérdezni: hogyan történhetett, hogy Khuen-Héderváry gróf mint horvát báni majdnem húsz évig tart-

hatta magát? A zágrábi kövezet kétségkívül nem valami sikos, de némelykor nagyon forró szokott lenni. A horvát hevesvérű nemzet, mely jobb szeret kívánni, mint adni. A haladás és változás utáni vágy a horvátoknál nagyon élénk s azt majd mérsékelni, majd támogatni, de mindenkor biztos kézzel vezetni kell. A jó bannak tehát a nemzeti érzelmek és áramlatok iránt finom érzéssel kell birnia. A nép jó és káros mozgalmait idején észre kell vennie, azután pedig előmozdítólag vagy elhárítólag kell közbe lépnie, mielőtt még a felindulásból robbanás válnék. Khuen-Héderváry gróf nem lehetett volna ennyi ideig báni, ha minden alkalommal oly világos elmét és kitűnő tapintatot nem tanúsított volna, ha némelykor az erélyt a ki-méletlenségig, a türelmet az önmegtartózkodás leg-szélsőbb határáig nem alkalmazta volna. Mindig az ország legszorgalmasabb hivatalnok maradt; kötelességtudása majdnem oly példabeszéddé vált, mint királya iránti hűsége és odaadása. Az emberek megbírálásában rendszeresen enyhe és elnéző; ellenségeivel való elbánásában azonban kemény és kérlelhetetlen is tudott lenni.

Zágrábban többször szemére vetették, hogy optimista és a legnehezebb dolgokat is nagyon könnyen veszi. Részemről még nem ismertem olyan jeles államférfiút, a ki melankholikus lett volna. A ki magában és ügyében bíz, a sikerben is bízni kell, mert különben honnan vehetné az önbizalmat és a kezdeményezést? Épen oly kevésbé találónak tartom az annyszor hal-lott szemrehányást, hogy Khuen-Héderváry gróf kelleténél is inkább szabad lefolyást enged az eseményeknek és nincs oly rossz helyzet, melynek, vigasztalásul vagy resignatióból, valami jó oldalát ne látná. Nézetem szerint baj az, ha valaki, — főleg rendes és nyugodt időben — a maga erejét túlbecsüli, mivel emberek és viszonyok a maguk természetes útján haladnak, melyet az államférfiúnak gyakran csak kihasználni szabad, de akadályozni alig lehet. Továbbá többször kellett hallanom, hogy ennek vagy annak nagy befolyása van a bannra s mivel az emberek irt-gyek szoktak lenni, az ilyen befolyást mindig ártalmasnak mondták a közügyekre. Ilyesmit soha sem tapasztaltam, legkevésbé pedig oly kérdé-sekben, melyek személyes érdekeket érintettek. Khuen-Héderváry grófnak az a jó tulajdon-sága is megvan, hogy ugyanazon egy tárgyról akár tiszféle vélemény is meg tud hallgatni, a nélkül, hogy magát az utolsónak alávetné. Mindig megőrizte ítélőereje tisztaságát, melylyel a legjobbat kitalálta s miután egy államférfiú nem tudhat mindent, a mit Konfuciusztól kezdve Darwinig kigondoltak, tanácsadókra és meghitt emberekre szüksége van. Én több ízben azt tapasztaltam, hogy ő épen akkor, midőn valaki reá bizonyos szándékkal befolyást akart gyakorolni, az ellenkező irányban kitért előle. Barátai közül azokat becsülte leginkább és leg-hosszabb ideig, kik lehetőleg távol tartották magukat minden befolyásolástól. Arra sem em-lékszem, hogy tisztességtelen vagy becsutelen emberekkel érintkezésben láttam volna, még akkor sem, ha azok politikai szolgálatokat tehettek neki. A hízogók és stréberek láttára is hamar elfogja a borzongás; szeret a dicsé-rettel és kitüntetéssel fukarkodni; mivel ő maga a megtestesült kötelességtudás, minden-kitől megkívánja, hogy kötelességeit önfeláldo-zón és becsületesen teljesítse.

Azonban én az emberről is akartam be-szélni, ki a politikus vértzetében rejlik. Félre a vértzetrel; ne atitlál adjunk rá, hanem frakkot, mert Khuen európai ember, valódi gentleman. Persze nem olyan értelemben, a

hogyan a mi Nemzeti Kaszinónk vagy egy párisi Klub katekizmusában le van írva, hanem mint egy angol ember, ki magát Ausztria-Magyarországban honosította. Nagy örömmre abban mindig egyetértettem vele, hogy az angolok a világ első népe, nemcsak mivel világhódítók, hanem mivel az igazi angol mindig tökéletes férfiú, ki önbizalmával és függetlenségérzetével a XIX. század kulturális és politikai életét regenerálni képes vala.

Azt hallottam, hogy a gróf anyja — egy rendkívüli tulajdonságokkal bíró hölgy — fiait selfmademanekké nevelte, ápolta bennük az

ember hírébe, ha az emberekre azt a benyomást tudja tenni, hogy velük mindig egy nézet van. Ne gondoljuk, hogy Khuen-Héderváry gróf az ilyesmit tettetésből vagy elővigyázatból teszi. Benső valójában mégis csak határozott, harcztermett természetű, persze csak úgy, hogy vastag a nyaka, de fejével a falnak soha sem szokott neki menni. Sok van benne a diplomataiból s így gyakran megtörtént, hogy nagyon okos emberek éveken át sem jöhettek rá, miként vélekedik a bán valami ügyről.

Khuen-Héderváry gróf soha sem volt köznapai társadalmi ember. Zágrábi palotájában és

dászatra, kártyára, vagy tánczra ritkán jutott idő, ezt szívesen átengedték a többi vendégeknek. Az efféle dolgokhoz nem igen értek s nem emlékszem, hogy a ház ura valamikor tarokban pénzt nyert, vagy éppen egy szarvast leterített volna.

Nem tudom, elég szemléletes-e az új miniszterelnöknek ez a jellemzése, hogy egy életteljes kép benyomását tegye. Olyan egyéniséget, a kik önfegyelméssel és önképzéssel elérték velük született lényük harmonikus kialakítását, a kik mindig tudják ugyan, mit akarnak, de óvakodnak jövődö tetteiket és

KARAGYORGYEVICS PÉTER HERCEG.
(Ma I. Péter szerb király.)

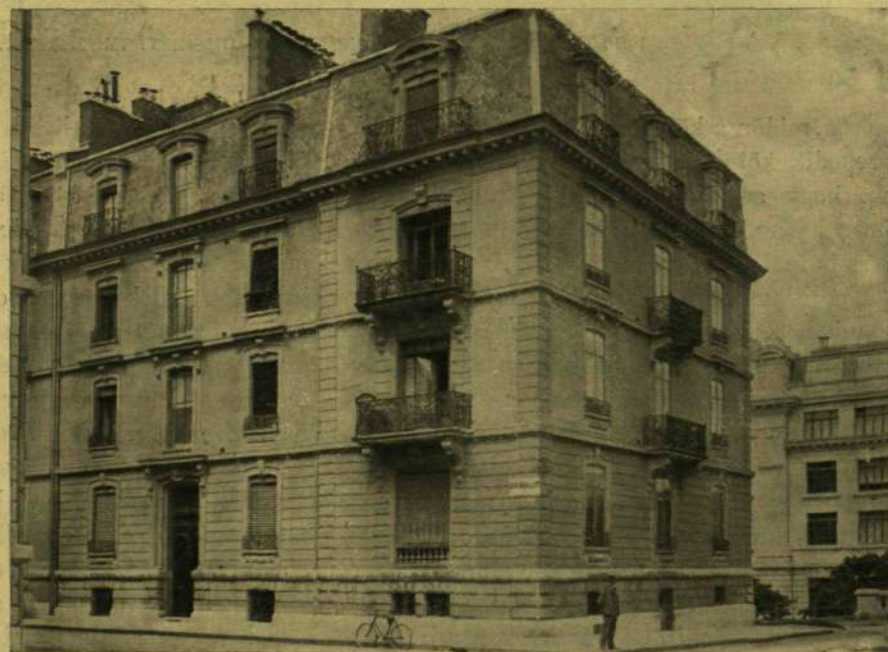
1864. évi fényképén után.
KARAGYORGYEVICS ILONA HERCEGNŐ.

KARAGYORGYEVICS ANDRÁS HERCEG.

I. PÉTER SZERB KIRÁLY ÉS TITKÁRA GENFEN.

PÉTER SZERB KIRÁLY LAKÓHÁZA GENFEN.

általános emberi érzéseket és arra oktatta őket, hogy mégis csak a jó és derék emberek viszik az életben legtöbbre. A bán fiatal korából külföldre vonásokat mondhatnék el, melyekből kitűnnék, hogy a fiatal Khuen-Belasi mindig a maga lábán állt és soha hosszabb takaró után nem kívánczolt, mint a milyet kiszabott magának.

Khuen-Héderváry grófban sok van a *charmeur* jellemvonásaiból. A legelső találkozásánál minden ember azt találja, hogy a gróf szeretetreméltó, vigkedélyű ember, ki úgy tud viselkedni, hogy a ki beszél vele, azt hiszi: óhajtatásának teljesítése kitérőbe van helyezve, vagy hogy ugyanazon véleményben van ő is. Az ember alig hinné, mily könnyen juthat okos

hédervári kastélyában mindig előkelő házat vitt, mely jó barátoknak nyitva állt s oda mindenki szívesen eljött újra is, mert neje, Teleki Margit grófnő, a nőiség fenkölt és szíveket hódító typusa, minden látogatót megigézett. Kedélyesebb és bensőbb, a szeretet s a figyelem szellemétől óvott családi életet gondolni is alig lehet, mint a milyen a hédervári kastélyban folyik, a hol egyszerű, de előkelő fényvel díszített szobák falairól királynők és főhercegnők, fejedelmek és grófok arcképei tartják ébren a múlt századok szellemét. Sok szép napot éltem át a kastélyban a ház urával az ősrégi parkban, vagy a szántóföldek s majorkok közt sétálva, mely alkalmakkor mindig csak tudományos vagy politikai tárgyakról vitakoztunk. Va-

azok indító okait kinyilvánítani, rajzónnal és tollal nagyon nehéz híven visszaadni. A mely viz ritkán átlátszó a fenéig és nem mindenkinek adatott, hogy észre vegye azt is, a mit a hullámok a víz mélyében elrejtettek.

AZ A BIZONYOS "MIKOS."

Elbeszélés.

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Minden jog fenntartásával.

(Vége.)

Befejezés.

A Marien Stiegen-templom, melyet még a híres Weinwurm Mihály épített a XIV. században, divatos esküvő hely volt ebben az időben. Az a babona élt róla, hogy az itt kötött házassá-

ságok nem végződnek válással, hanem csak halállal. S ez az az eset, a mikor a kisebb baj látszik a nagyobb bajnak. Okot pedig az szolgáltatott erre a csoda hiedelemre, hogy a szép esücsíves templom egyik fülkéjébe van eltemetve a XVIII. században elhalt Stiebelnik Francziska, a ki kerek száz esztendeig volt hűséges hitvestársa Willion Farkas rézöntőnek s meghalt vele egy napon, egy órában, sőt ugyanabban a pillanatban. Együtt pihennek itt mind a ketten.

A szerelmesek hiszékenyek; a kik csak teheték, mind itt esküdtek, mintha a Mária-Kirche am Gestade külön Istent tartana számukra. Valóságos ostrom alatt állt a szentegyház, melynek fonséges profilált parkányain, kupolaszerű kökoronáján és tagolt pillérein turbékoló galambok üldögéltek. Még a messze vidékről is idejártak az előkelőbbek esküdni, úgy hogy a templom bejárata előtt reggeltől estig ácsorogtak a fogatok, jöttek-mentek egymásután a párok és násznépek, a néző publikum pedig, mely bent a padokat elfoglalta, úgyszólván permanens volt.

Az öreg sekrestyész, Fleck apó, meggazdagodott a tömérdek borralalóbból, emeletes házat

A RÉGI KONAK BEJÁRATA. (ELŐL A ROBBANTÁS ÁLTAL ÖSSZETÉPETT AJTÓK LÁTHATÓK.)

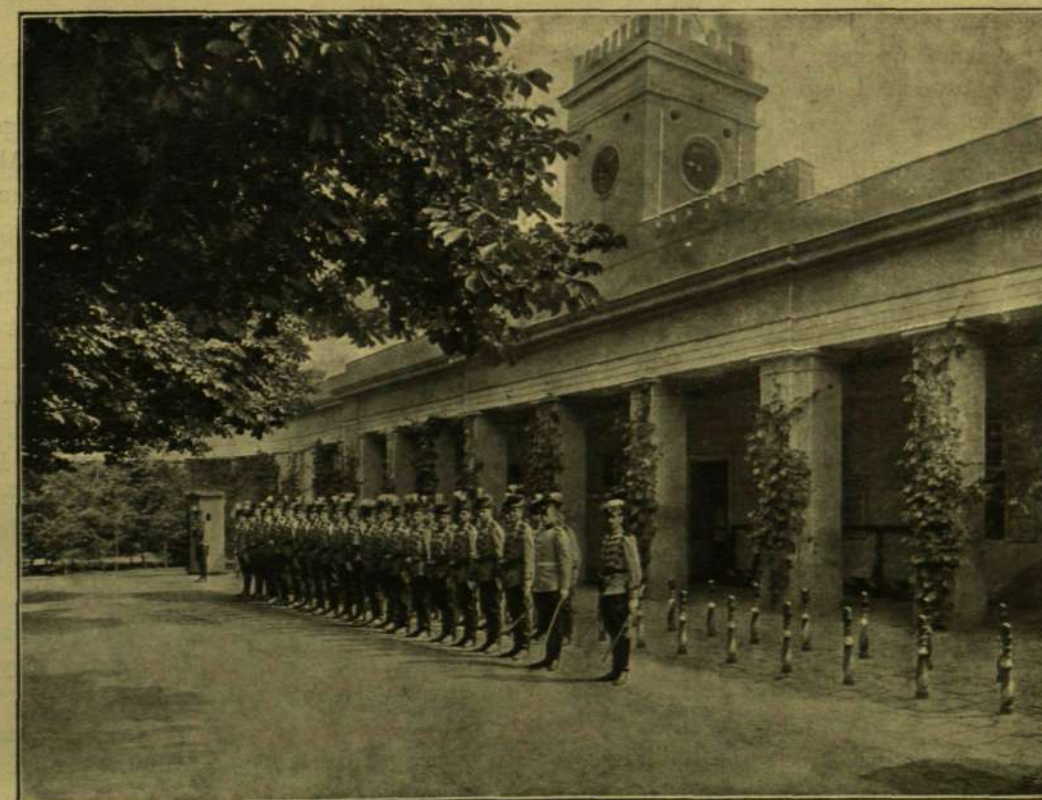

A KONAK PARKJÁBÓL.

épített magának a Schottenringen s penna-forgató ember lévén, aggsága napjaiban könyvet adott ki jegyzeteiből, melyeket élénk modorban vetett papírra harmincz évig viselt sekrestyész-kedése élményeiből, mindenkor feljegyezvén az előforduló érdekes eseteket, a qui-proquo-kat, pikantériákat, furcsaságokat és drámákat s váltig szerette magát összehasonlítani a Párisban működő Samson hóhérral, a ki szintén naplót vezetett és a ki szintén sok embert végzett ki, «csak a kivégzési eszközben van különbség» — jegyzi meg az előszóban.

E maga idejében érdekesítő könyvet ma mint limlomot olvasgatva, abban a «mai napról», (Die mart. 1. Anno 1810.) két érdekes esetet találunk följegyezve:

«Nyolcz óraker esküdtött Brildis Joachim báró st.-veithi földbirtokos, vevő magának feleségül Anschütz Katalin özvegy úrasszony mayerlingi földbirtokosnét, igen csinos és kíváncsatos molett teremtet. A jegyesek s a násznép még tegnap este érkeztek Bécsbe falusi fogataikon s különböző traktérokba szálltak vala. Ma a templomban összegyülekezvén, a mint a házassulandók letérdepelnek az oltárnál, az eskető ft. plébános úr megbotránkoztató nevetélgést vesz észre a hátuk mögött álló násznépben s

A KONAK ŐRSÉGE A 6-IK EZREDBŐL.

BELGRÁDI KÉPEK. — Elküldött fényképünk június 19-iki fölvételét után.

haragosra vonván szemöldjeit, intett nekem, hogy rendet csináljak.

Odasietek a násznép közé, hogy az istentelen viselkedés okát megtudjam s im' egy pillantás és magam is vigyorogni kezdek, ellenállhatatlan kényszernek engedve.

De hogy is ne? A mint ugyanis menyasszony-vőlegény letérdepelt vala, lábbeljük talpa kifordult a nézők felé s mind a négy talpon fel volt írva krétával a vendégfogadóbeli csizmatisztító Lohndiener jelzése: «Nr. 23.»

Mikor a végzett szertartás után összeszidott a plébános úr, hogy én is nevettem, elmondtam neki az okot, eleinte nem értette, de a mint rájött, ő maga is elmosolyodék és így szólt: — Persze... hm, egy vendéglőbe voltak szállva a szemtelenek.

Ilyen az emberi állapot, a maga türelmetlen voltában — zárja be Fleck apó a mulatságos esetet, majd így folytatja naplóját:

Item 10 óraker. Bizonyos Akli Miklós nevű rokonszenves úr járult az oltárhoz feltűnő szép-

KARAGYORGYEVICS GYÖRGY ÉS ARZÉN HERCEGEK
NEVELŐJÜKKEL, POPOVICS V. ISTVÁNNAL.

ségű menyasszonyával, nemes Kovács Helénával. Az egész közönségben, melynek nagy része fiatal előkelő lányokból állott, valóságos hullámlás támadt a csodálkozástól, mikor ez a harmatos, karcsú kisasszony, mint az őz a hűvös patakra, bátran lépkedett völgyégyével az oltár elé. A tisztelendő úr is rajta fejeztette a szemét, sőt megvallom, én is. Ilyen kedves, csukros jószág még az én kezemben is ritkán fordul meg.

Az orgona bűgása elhalt, a jegyesek letérdepeltek, a tisztelendő úr pedig megkezdte a szertartást.

— Akli Miklós, szereted-e ezt a tisztességes hajadont?

— Szeretem, — mondta csengő hangon.

— És te leányom, Kovács Helena, szereted-e ezt a jámbor személyt?

— Szeretem, — rebegte halkan.

— Akli Miklós, akarod-e őt házastársul?

Aklin volt a felelet sora, talán felelt is még, Isten tudja, a pap nem hallotta, én sem tudom a zűrzavarban, — mert ebben a pillanatban lövés dördült el a templomban s Akli jobb oldalát a bordák közt győző által találva, életelenül rogyott össze az oltárkövekre; felszökő piros vére, mely csak egy félóra előtt lett kék, megfecskenkedte a szenteket, az oltár fehér túll takaróját, majd pataokban kezdett lefelé folyni az oltárlépcsőkről.

Leirhatatlan zavar támadt. A tömjénillat összevegyült a puszkapor szagával. A menyasszony, mint egy letört virág, látván a jegyesevérét, egy rémült sikoltással aléltan rogyott össze mellette. Egy idősebb asszonyság futott hozzá a pad sorokból és élesztgetni kezdte: «Nyisd ki a szemedet Búzavirág, ne nézz rám még egyszer, szegény kis Búzavirág.»

A tisztelendő úr mennydörgő hangon kiáltá: — Gyilkos van a templomban!

Kolowrat gróf, az egyik házassági tanú rá-rivallt az odacsörtető tömegre:

— Az ajtókhöz! Hamar az ajtókhöz! Hogy ki ne menekülhessen a gazember.

De ez szinte fölösleges volt, mert már akkor néhányan rávetették magukat a gyilkosra, a ki balról az első padban ült a falnál s onnan vette célba a völgyégyt. Mareziális alak volt, vérben forgó szemekkel. Soha sem láttam olyan sátni arcot, mint az övé. Leteperték, a karabélyt kicsavarták kezéből és ütni kezdték az ökleikkel. Némelyek políciáért rohantak ki, némelyek doktorért. Hanem iszen orvos volt a nézők közt is, a ki legott megvizsgálta, gondozás alá vette a sebet és életveszélyesnek jelentette ki. Föltették csakhamar egy targonczára a haladoklót és a Kolowrat gróf közeli lakására szállították el. A policzia is megjelent és megkötözött a gyilkost, a ki állítólag egy Szepessy István nevű magyar báró (de inkább hinné az ember közönséges csirkefogónak), beszállították a börtönbe.

Borzasztó eset — végzi följegyzéseit Flek apó — és megfoghatatlan, hogy az Isten mi-

PODHORSZKY LAJOS, I. PÉTER SZERB
KIRÁLY NEVELŐJE

ként engedhet meg ilyesmit a saját házában. A vérnek lemosása és a templom kitakarítása következében a következő esküvőket el kellett halasztani. De maguk az érkező párok is, hallván a rémtettet, nem akartak többé itt esküdni. Mondtam is a tisztelendő úrnak ma este: «Félek, hogy az a gazember sok pénzt lőtt ki a zsebünkből.» «Utique, — felelte ő szomorúan.»

A gyilkos merénylet tényleg úgy történt, a hogy a Flek Kristóf naplója tartotta fenn emléket. Híre épen a rendkívülisége miatt gyorsan futotta be a várost s a Burgban is felelte kinos hatást keltett. Az uralkodó saját udvari orvosát küldte el Kolowrat lakására s maga Mária Luiza hajtattat el Madame Szilvássyhoz, hogy a kétségbeesett menyasszonyt, ki napközben többször elájult, néhány nyájas szóval megvigasztalja.

Az orvosok a délután folyamán kivették a sebből a golyót s Akli napokig élet-halál közt lebegett, míg végre győzött az erős fiatal szervezet s a beteg eszmélete visszatért, lassan-lassan gyógyulni kezdett s érdeklődni az élet iránt.

De hajh, annyi szörnyvel van az ember világa benépesítve, hogy elsorolni se lehet. Mikor a Halál eltakarodott az ágya mellől, megjelent a Boldogtalanság.

A babonás császár s kivált a császárné, égi jelt látott a templomi eseményben, hogy az Isten nem akarta e frigyet s csak addig engedték Ilonát, hogy naponkint meglátogassa Akli és ápolja, míg a halálé volt, a mint azonban a föllábadást jelentette az udvari doktor, legott szakvéleményt kért a császár, hogy a szerencsétlen párnak az oltár előtt való megjelenése egyáltalán kötelezi-e valamennyiben őket és ha igen, mennyiben? A Kánon-tudósok összeültek, három napig, három éjjel disputáltak. Ketten közülük hajba is kaptak, de határozatot még se hoztak. Végre is arra határozta magát a császár, hogy enged az isteni intésnek, megátolja a házasságot s ha máris volna valami ereje a vis majorral félbeszakadt esketésnek, azt a pápával oldatja fel, minél fogva Ilonát feledni valósággal elhurczoltatta egy stájerországi zárdába, Akli pedig keserves epekedésben gyógyult testileg és sorvadozott a lelkében.

Hanem ha az Isten így intett a császárnak, fogta magát az ördög, az is intett neki, de másképp.

Audiencián jelent meg egy nap a főállamügyész és azt jelentette, hogy a kihallgatott gyilkos-merénylő, Szepessy István vallomást

tett a vizsgáló bíró előtt arról, hogy ő (Szepessy István) szerelmes volt Kovács Ilonába és nőül akarta venni, midőn Akli Miklós ő felségének egy felmutatott sajátkezű iratával arról világosította fel, hogy Kovács Ilona voltaképpen Mária Luiza főhercegnéasszony ő fensége, a kit a császár voltaképpen azért cserélt ki a gondoskodása alá vett árvával, hogy Napoleon francia császárt kijátszhassa, a ki csak hiszi, hogy egy osztrák főhercegnőt kap nőül, de voltaképpen csak egy közönséges magyar nemes leánynak jut a Tuillériák aranyos nyoszolyája.

— Törölni kell a pört fölség, nem szabad tárgyalásra bocsátani.

— Azt akarja mondani, hogy megkegyelmezzek a merénylőnek?

— Azt. Mert ha sok kézen megy keresztül a pör, beleveszi magát a népbe. Már most is beszélék, sugdossák.

— Hogyan? Már sugdosnák?

— Úgy látszik, a vizsgálóbíró szája eljárt. Kémeim már meghozták a nép alsó rétegeiből a legendát, hogy a főhercegnő helyett egy közönséges nemes leányt kap a francia császár, hogy becsapjuk őt. És a nép nevetgél, hunyorítgat örömeiben. Mert szereti az uralkodó családot és nagy fantáziája van. Öreg anyókák már emlékeznek is a kis főhercegnőre, az orrára, a homlokára, a szeméire, a kis lencsére az ajka alatt, szóval, hogy milyen volt gyermekkorában s a róla festett kép teljesen megegyezik a Kovács kisasszony arcával. Ezer tanu van már is, hogy ő az igazi főhercegnő. Mert a népet izgatja, gyönyörködteti a rendkívüli.

— De hiszen ez borzasztó, — szólt hűledezve a császár. — A hír a Napoleon fülébe is eljuthat.

— Biz az eljuthat.

— S még utoljára el is találja hinni felőlünk.

— Bizonyosan elhisz minden roszt.

A császár tehát még az nap elrendelte a pör törölését és a Szepessy szabadon bocsátását, maga elé rendelve őt, s miután szögről-végről kikérdezte, miféle iratot mutatott neki Akli, felelte nehéz szíve lett régi kedvencére.

— Erről én mit se tudtam.

A báró a hódoló tisztelet dacára se állhatta meg, hogy ne csikorgassa a fogait.

— Sajnálom, hogy meg nem öltem és ha a kezembe kerül valaha az életben...

— Egy szót se, — mennydörögte a császár szigorúan. — Távozzék ön és javúljon meg, jó kereszténynek; valamint parancsolom, hogy hallgasson a dolog felől és ne mutakozzék Bécsben mindaddig, míg én külön meg nem engedem.

Akli most újra kegyvesztett lett s ő felsége titkos benső örömet érzett, hogy okosan csinálta a falu ajándékozását. Akli Miklósának adván azt, miután Akli Miklósé nincs a világon, a falu legalább megmarad. Kovács kisasszony apáca lesz, Akli pedig ha meggyógyul, hadd körmöljön a császári levéltárban a molyok és egerek közt.

Mind szépen volt ez elgondolva, de nem ért semmit. A pletykátnem lehetett többé elnyomni, sőt az még újabb tápot nyert a megkegyelmezés ténye által. Ohó! Tehát úgy vagyunk? A gyilkosnak megkegyelmezt a császár. Most már világos. Az egész eljegyzés, esküvő kicsinált dolog, szemfényvesztés Napoleon elármítására. Még az is előre el volt rendezve, hogy valaki lelője a völgyégyt s ebből az ürügyből maradjon hajadon az «igazi» Mária Luiza. Hanem ez mégis nagy gonoszság. Emberi fejekbe a királyoknak sem szabad játszani.

Sztójánovics Ljubomir,
kultuszminiszter.

Zsivkovics Ljubomir,
igazságügyminiszter.

Atanazkovics János,
hadügyminiszter.

Masin Sándor,
közmunka miniszter.

Protics Sztóján,
belügyminiszter.

AZ ÚJ SZERB MINISZTERIUM.

Virágok, lombok bólogatnak,
Tündérhad újra egybegyűl,
Rigó is lágyan fuvolásgat,
Tücsök is vigán hegedül.

Dal, illat lelket-mámorítón
És hízelegve gyűl köröd:
Bűvölten állsz, hogy im az erdő
Föltárta minden gyönyörét.

S mire a halvány esti csillag
Fölgyl a szomszéd bércz fókán:
Megzendül, még nagyobb gyönyörre,
Az édes hangú csalogány...

Sajó Sándor.

A HÉDERVÁRI KASTÉLY.

Gróf Khuen-Hédervári Károly, az új miniszterelnök, ha hivatalos ügyei engedik, a nyári időszak nagy részét családjával győrmegyei hédervári birtokán szokta töltetni. Itt pihen ki már évek sora óta a közpálya fáradalmait; de a pihenés mellett gazdasága vezetésére is nagy gondot fordít. A birtokot, melyet harmincz év előtt meglehetősen elhanyagolt állapotban vett át, jó karba helyezte s minden tekintetben rendezte.

Hédervár emlékezetes történeti hely is; a II. Géza korában bevándorolt Hederich lovag, a Hédervár-nemzetség őse alapította. E nemzetség tagjai kiváló szerepet játszottak a hazai közéletben, mint egyházi és világi méltóságok viselői. A Hédervár család fiágon kihaltván, a birtok leányági örökösödés útján a Viczay családé lett, mely aztán fölvette a Viczay-Hédervár nevet. Az új miniszterelnök ez utóbbi család utolsó férfitagjától örökölte.

Hédervár legfőbb nevezetessége a kastély gyönyörű parkjával s ebben a híres Kont-fával, melynek árnyában a hagyomány szerint Kont István elégtelen társaival összejöveteleit tartotta. A kastélyban, mely földszintjén maig Árpádkori építészeti részletekkel is bír, néhány évvel ezelőtt tűzvész pusztított, mely a gazdag gyűjteményekben is tetemes kárt tett.

KARAGYORGYEVICS SÁNDOR HERCEG GYERMEKEINEK NEVELŐI.

Köztudomású, mily nemes előzékenységgel fogadták annak idején Belgrádban Kossuth Lajos nejét és családját akkor, midőn a hazából menekültek. Mindaz, a mit akkor a menekülőkért Garasánin Illés szerb miniszterelnök és családja tett, Karagyorgyevics Sándor fejedelem tudtával és egyenes parancsára történt. A magyarok iránti rokonszenyből cselekedett Szerbia uralkodója akkor is, midőn legidősebb fiának, a jelenlegi Péter királynak nevelését magyar emberre, Podhorszky Lajosra bízta.

Podhorszky Lajosnak már akkor, midőn a herceg Karagyorgyevics családhoz nevelőnek meghívta, ismert neve volt, mert ő nevelte a nagy Széchenyi István fiait is. A ki Podhorszky Lajost közelebről ismerte, nem győzte nagy tudományát csodálni. Polihisztor volt ő a szó legszorosabb értelmében, de egyszersmind jeles zeneművész is és a mi a nevelőnél legfőbb: nemes szívű, nyílt jellemű és fenkölt szellemű férfiú, a kihez tanítványa szeretettel, tisztelettel ragaszkodott.

Podhorszky Lajos 1815-ben, Fekete-Lehotán született és bevégezvé tanulmányait Lőcsén, Késmárkon és Selmeczbányán, nevelői pályára lépett s gróf Széchenyi István házában kapott alkalmazást. Midőn azonban a szabadságharc bekövetkezett, a fiatal Podhorszky is honvéd lett s a Klapka táborába sietett. A háború után külföldre menekült. Párisban telepedett le, a hol tíz év alatt addig is nagy nyelvismertét azzal gyarapította, hogy 22 kelet-ázsiai nyelvet tanulmányozott át és sajátított el. Összeállításba jutott a francia tudományos akadémia legelőkelőbb tagjaival és 1858-ban, midőn a párisi Bibliothèque National vezérigazgatója megbízta volt a kínai kéziratok és könyvek lajstromozásával, a Magyar Tudományos Akadémia is levelező tagjának választotta meg.

Podhorszky Lajosnak első tudományos nagy műve a mexikói azték nyelvnek s grammatikájának feldolgozása, melyet Napoleon császárnak ajánlott. Vajjon megjelent-e e nagy mű, arról nincs tudomásom. További tudományos művei: «Összehasonlító magyar és kelet-ázsiai kis szótár» (1870), továbbá «Etimológisches Wörterbuch der magyarischen Sprache genetisch mit chinesischen Wurzeln und Stämmen erklärt» (A magyar nyelv etimológiai szótára kínai ragokkal és szótóvekkal magyarázva), melynek első kiadása 1876-ban Párisban, második kiadása pedig 1877-ben Bécsben jelent meg.

Podhorszky Lajos a Karagyorgyevics-családnál 1859-től 1865-ig működött nevelőként; a két idősebb fiút: Pétert és Andrást nevelte. Az utóbbi Párisban 1865-ben szívroperés folytan hirtelen meghalt, Péter pedig jelenleg Szerbia királya.

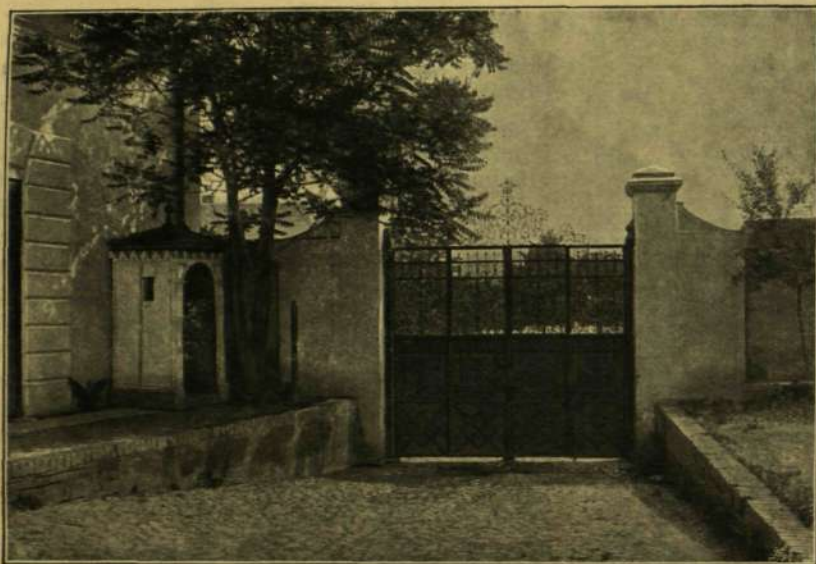
Bevégezvé Karagyorgyevics Péter herceg nevelését, Podhorszky öreg napjaira egy Párisban élő görög család fiatal leányát vette nőül s e házasságból Lajos fia született. 1870-ben Lónyay Menyhért közzölte ki Podhorszky számára Pesten az éjszakkéleti vasútnál titkári állást, mely fárasztó munka azonban az agg tudóst olyannyira kimerítette, hogy megbetegedett. Felgyógyulása után más, tudományos foglalkozás után nézett, de midőn itthon nem sikerült állandó alkalmazást nyernie, ismét Párisba tért vissza, a hol a Karagyorgyevics-család és a magyar írók segélyegylete támogatásából élt. 1891-ben halt meg.

A Karagyorgyevics Sándor herceg két ifjabb fiának Györgynek és Arzénnek Pesten 1863-tól 1868-ig Popovics V. István, a Tökölj-intézet jelenlegi igazgatója volt a nevelője. Ő tanította a két kis herceget a négy elemi osztály tanterveire és nevelte őket akkor is, midőn később a Szőnyi Pál-féle gimnázium első osztályát látogatták. Popovics tanítója volt Karagyorgyevics Ilona hercegné kisasszonynak is a szerb irodalomból, melyet később a nászútján elhunyt szellemes fiatal hölgy Chateaubriand egyik művének jeles fordításával gazdagított.

Midőn a Karagyorgyevics-család az 1868. év végével Bécsbe költözött, Popovics Budán telepedett meg, mint a tabáni szerb népiskola igazgatója, átültetvén báró Eötvös József miniszter megbízásából a magyar állam népiskolai kiadványokat szerb nyelvre. Midőn 1870-ben mint a szerb egyházi kongresszus tagja, kidolgozta az 1868. évi népiskolai törvény szellemében a hazai szerb népiskolák és tanítóképezdek szá-

mára a most is érvényben levő iskolai szabályzatokat. 1870-től 1895-ig iskolai előadója volt a bácsi és budai görögkeleti szerb egyházmegyéknél, mely minőségben a hazai szerb iskolai és gyermek-irodalmat számos becses munkával gazdagította.

Popovics V. Istvánt a szerbek Magyarországi határain kívül is ismerik, mint jeles néprótot, mert az ő általa alapított «Orao» (Sas) című, több mint 25 év óta megjelenő nagy képes nap-tár lendületet adott a szerb népies irodalomnak. A «Csika Stévo» (István bácsi) névnek, Popovics V. István irodalmi nevének, nagyon jó hangzása van nemcsak a gyermekeknek, hanem a hazai szerb földmivelők között is, mert ő szerkeszti már öt év óta az oly annyira kedvelt «Nyiva» (Szántóföld) című szerb néplapot is.

A KONAK HÁTSÓ KAPUJA, A HOL A HOLTESTEKET KISZÁLLÍTOTTÁK.

A HADSEGEK LAKÁSÁNAK BEJÁRATA A KONAKBAN.

AZ ÚJ KONAK.

AZ Ó KONAK.

A KÜL- ÉS BELÜGYMINISZTERIUM ÉPÜLETE.

BELGRÁDI KÉPEK.

Popovics V. István nevelői hivatottsága kívül érvényesült a budapesti Tököly-intézet hazafias vezetésében. Ezen áldásos intézetet Popovics V. István már 20 év óta buzgón vezeti, mely idő alatt több, mint 150 fiatal embert nevelt fel a hazának, kiknek a közélet különböző terein kifejtett működése legszébb dicsérete a buzgó öreg mestereknek.

EGYVELEG

* A király tokaji szőlője. A királynak Tokaj-Hegyalján három helyen van szőlője: Tokajban 39 hold, a totesvai határban 30 hold, Tarczalán 61 hold. A fillokszeru ezeket a szőlőket is tönkre tette a felújításukhoz 1898-ban fogtak hozzá és most már megint teremnek. Tavaly 1400 hektoliter bort szűrték. Az összes borkészlet a király itteni pincéjében kétezer hordó, 130 literjével számítva, melyek értékét mintegy negyedmillió koronára becsülik.

* A Salamon tavai Betlehemtől mintegy öt kilométernyi távolságban vannak a haldoni út mentén s tulajdonképpen hatalmas falakkal ellátott

viztartók. Jeruzsálem már évszázadok óta vízszűk-ségben szenved, de senkinek se jutott eszébe, hogy a «Salamon tavai»-nak bő vízzel segítsenek a bajon. Végre most csakugyan be akarják e vizet Jeruzsálembe vezetni, még pedig ugyanazon az úton, a melyet hajdan a bölcs király mérnökei megjelöltek.

* A vasúti hidak őst most bontották le, hogy újjal helyettesítsék, a melyen a modern szerkezetű nagy mozdonyok is veszély nélkül járhatnak. Ez az angolországi Gaundless-folyón Stockton és Darlington városok közt vert vashíd, melyet 1823-ban építettek, tehát 80 évig szolgálta a közlekedést. Storey mérnök volt az építője, a ki a legelső vasúti kocsik gyártását is vezette. A kiszolgált régi hidat tulajdonosa, az angol keleti vasúttársaság újra felállíttatja a darlingtoni vasúti állomás melletti múzeumában, melynek legnevezetesebb tárgya Stephenson első vasúti mozdonya.

vel 3556 leány körül, még udvariasabb a helyzet Montanában, a hol ha országos bált rendeznének, hét táncosa jutna minden kisasszonynak. Oregonban négyszer annyi, Washingtonban ötször annyi a fiatalember, mint a leány.

* A hiéna-kutyák Dél-Afrika legveszedelmesebb állatai közé tartoznak s korábbi időkben sokkal több kárt tettek a boerok nyájában, mint az orosz-lán. Most azonban már meglehetősen visszaszorultak éjszak felé, hol nagy csapatokban antilopokra, szarvasokra vadásznak; még pedig nagy ravaszsággal. Az egyik csapat ugyanis üzőbe veszi a zsákmányt, míg a másik csapat már előre elrejtőzött olyan helyen, a hol gondolják, hogy az üldözött vad el fog rohanni. Így aztán két tűz közé kerülve vajmi ritkán menekül meg fáradhatatlan üldözöttől. A vadászok azt állítják, hogy ezek a kutyák szükség esetén még a bivalyt és oroszlánt is megtámadják s bár több társuk élete árán, de rendszeren mégis

A BEVONULÁS A VASÚTTÓL VIVÓ ÚTON ÁLLÍTOTT DIADALKAPUNÁL.

SZERB CÍMEREKKEL DÍSZÍTETT HÁZ.

GENF ÉS A SZERB KIRÁLY.

Genf, 1903 június 25.

A tóparti Nápoly. — Svájc gyöngye: Genf — az örök gyász városa nekünk. Míg odaát, a túlsó parton, a szerbek vidáman üdvözölték királyukat, itt a csendes vizek mentén, a Quai du Mont-blanc ama tragikus helyét kerestem fel, a hol Erzsébet királyné vére folyt. A hajó, melyre még élve szállt s a melyről holtan hozták az evezőkből s vitorlavászonból alkotott hordágyon, itt áll a révből s várja a bolyongó angolokat. E rettenetes esemény színhelyét semmiféle jel nem őrzi. «A halottak gyorsan tűnnek el», Genf alig emlékszik rájuk.

E városban élt Péter, az új szerb király nyugodtan, tizenhét esztendőn át, a Bellot-utca egy csinos sárga bérházában, az első emeleten, virágok között. Most reménytelen eltelve, vidáman hagyja el a csendes otthont. Genf városa se búsl. Karagorjyevics herceg mindenkinek rokonszenvesebb volt itt, mint a koronás Péter király. Itt mindenki republiká-

nus. Valami rendületlen és rajongó tisztelet érezhető az emberi szabadságok iránt; a meny-nyire halandó ember szabad lehet, csakugyan szabad itten.

Még a koronás Péter királyon a távozás napján is meglátszott itt egykissé a demokratikus közérzés. Míg had- és szárnységei csillogó egyenruhában tüntek fel a Metropole-Hôtel előtt és selyemmel bélelt hintókba szállottak, a király egyszerű egyfogatú kocsin járt, kővér és nyárspolgáriás titkárja kíséretében.

A ki mint száműzött hontalan jön Genf városába, s mint reménytelen trónkövetelő vagy trónvesztett király búslakodik csendesen a Lemon-tó partján s bámulja a Mont-Blanc havas üstökét, bizonyára jól érezheti magát itt, mert a genfiak szeretni fogják. Viszont rokonszenveket kevésbé kelti fel az, a ki innen véres eseményeken át egy szilaj ország királyának megy...

Egyszer, a tó partján ülve, szemlél-szembe a roppant hegyekkel, a hol a mozdulatlan hó-

sivatagok mintegy évezredek álmát őrzik, állítólag így szólott Erzsébet királyné:

Száz év múlva senki sem lesz itt többé közülünk és semmi, még egy parányi emlék sem abból, a mit igen nagy és roppant fontos dolognak tartottunk... De odaát, a Mont-Blanc csúcsrengtetegén még mindig ott lesz a hó s a kicsi fodrok is itt lesznek a víz szélén és a moh a kövön.

Szomorj Dezső.

PÉTER KIRÁLY BEVONULÁSA BELGRÁDBA.

Belgrád, 1903 június 24.

Népének örömriválása közt tartotta bevonulását Belgrád történelmi falai közt Karagorjyevics Péter, Szerbia királya. Láthatólag meghatottan ült Avakumovics miniszterelnök mellett, jobbra-balra köszöntgetvén és a mi a sorfalat álló közönségnek legjobban imponált, mindenkinek szeme közé nézve. Virágokkal elhalmozva fogadta a zsviókat.

A bevonulás, az itteni viszonyokhoz mérve, fényes

A KIRÁLY FOGATA A BEVONULÁSKOR.

A METROPOLITA ÉS A PAPSÁG A SZÉKESEGYHÁZ BEJÁRATÁNÁL FOGADJÁK A KIRÁLYT.

I. PÉTER KIRÁLY BEVONULÁSA BELGRÁDBA. — Kiküldött fényképsorozatunk felvételei.

volt. Már napok óta erősen készültek s habár a folytonosan tartó kedvezőtlen időjárással kellett küzdeniök, igen csinos munkát végeztek. A pályaudvartól kezdve a székesegyházig terjedő öt kilométernyi úton tíz-tíz lépésre zászlók lobogtak, füzérekkel, Szerbia címerével és a király monogrammjával ékesítve. Négy diadalkapu emelte a bevonulás díszét. A katonaság nem zárta el az utcákat, hanem vegyest a közönséggel állott sorfalat az egész útvonalon. A pályaudvartól a Milán-utcaig a különböző egyetek zászlói alatt és az iskolák növendékei foglaltak helyet, a székesegyháznál a papnövelde növendékei. A menetet testőrök nyitották meg, azután jött a király fogata, melyet ismét testőrök követtek. A király után a miniszterek és főtisztek fogatainak hosszú sora haladt. A székesegyháznál a pápás Innocent metropolitával az élén fogadta a királyt. A templomba való belépés után kezdődött a Tedeum, mely félórát tartott. Ezután tért be a király leendő lakására az új konakba. Mikor küszöbét átlépte, felhúzták a szerb lobogót, mely eddig a régi konakot díszítette. Az új király bevonult a konakba.

Midőn Karagorgyevics Péter Zimonymál letette a polgári ruhát s szerb tábornoki egyenruhát öltött, majd midőn a Száván át vezető vasuti hídon átkelve, Szerbia földjét érezte talpa alatt, — mint a kiséretében levők mondják, — néhány pillanatig elmerengett, de csakhamar titkárját, majd hadsegédét hívatta magához, parancsait osztogatva. Néhány perc múlva az udvari vonat már a szerb főváros fedett pályaudvarán állott meg. A hivatalos üdvözlő beszédek elhangzása után Pavlovics Milán belgrádi nagykereskedő üdvözlötte a királyt a főváros nevében, sőt és kenyeret nyújtva át. Hogy miért üdvözlötte a királyt épen Pavlovics Milán: ennek az a magyarázata, hogy Belgrádnak ma nem polgári, hanem katonai prefektusa van, a városatyák közül pedig az igénytelen külsejű Pavlovics beszél a legjobban s az Obrenovicsok legnagyobb ellenségei közé tartozott. Más meglepetés is volt. Mindenki várta a király családját: György trónörökös, Helena hercegnő és Sándor herceget. A sok fehérbe öltözött leány közül állítólag harminczat már ki is választottak, hogy Helena hercegnőt üdvözlőljék. De a király csak maga érkezett. A közönség végre megnyugodott abban, hogy a gyerekek tanulnak és még nincs vakáció, — aztán atyjuk itt még nem rendezkedett be. Előbb mindent rendbe kell hozni a család részére. Még nagyobb meglepetés volt a jó belgrádiak előtt, hogy a király minden program ellenére öt órakor befogatott és egy Franciaország-ból meghívott ezredes jó barátja kíséretében bekocsizta a várost — kíséret nélkül. Mert az itteni nép már megszokta, hogy fejedelem fogatját rendezesen egész csapat testőr kíséri, úgy hogy a királyt alig láthatták. Hogy Péter király így kíséret nélkül mer a nép közt megjelenni, ez még jobban imponált a belgrádiaknak, mint a délelőtti szembenézés.

*

Lapunk Belgrádba küldött fényképészeinek újabb főlvételei közül többet mutatunk be mai számunkban is. Négy kép a király június 24-ikén történt ünnepélyes bevonulására, néhány más kép pedig még az előbb lefolyt vörös eseményekre vonatkozik. Egyik a régi konaknak azt a bejáratát tünteti föl, hol az összeesküvők behatoltak. A földön heverő deszkahalmaz a felrobbantott ajtó roncsa. A bejárat mellett egy udvari gárdista és zsoldár áll őrt, közöttük pedig két lakaj látható. Egy másik képen a konak hátsó, éjszakai kapuja látható, a hol a legylökoltak holttesteit kiszállították.

Az oszlopsoros alacsony épület képe az udvari csendőrség és gárda lakhelyét ábrázolja, mely a konak hátsó részén félkör alakban övezi az udvart. Innét hurokolták ki Petrovics Lázár tábornok főhadsegédét. A képen látható katonacsapat a konak őrsége, a 6. ezredből álló, melynek tisztjei segédkezet nyújtottak volt a palota megrohanásához.

A parkrészt a gloriattal kedvenc tartózkodási helye volt a királyi párnak s a végetes napot megelőző délután itt játszott croquet-et Draga növéreivel.

A szerb egyház mostani fejét, Innocent metropolitát házi otthonában mutatja be képünk. Szerbia négy püspökének társaságában ő fogadta Péter királyt.

Innocent, belgrádi metropolita.

A KASSAI MÚZEUM.

Válságos bel- és külpolitikai események közepette egy kulturális hatásában nagy fontosságú ünnep folyt le a múlt hét folyamán Kassán. A kormány és a múzeumok, tudományos egyesületek képviselőinek s az egész Felvidék társadalmának részvételével megnyitották a kassai új múzeumot, melyet a város áldozatkészsége emelt a tudománynak.

A kassai múzeum régi eredetű ugyan, de kincseinek gazdagsága csak most lett nyilvánvaló, mikor szép új épületben, teljes beosztásban mutatják be a közönségnek. Évekkel ezelőtt «Felsőmagyarországi Múzeum» néven volt ismert, míg Kassa városa 1899-ben elhatározta, hogy új épületet emel a múzeumnak. Ekkor a «Felsőmagyarországi Múzeum» összes gyűjteményei, nagy érdekű újabb ajándékokkal gazdagodva, a város tulajdonába mentek át s az intézet a «Kassai Múzeum» nevet vette fel. Az új múzeum most nyílt meg a közönségnek.

A Felsőmagyarországi Múzeumot 1872-ben Klimkovics Béla alapította. A maga és testvérei összegyűjtött régiségei vetették meg a múzeum első alapját, de állandó érdeklődés és lelkes pártolás folytán a múzeum gyűjteményei egyre gazdagodtak, az utóbbi években pedig néhány nemeslelkű mecénás bőkezű áldozatkészsége mintegy 6000 darabbal gyarapította az értékes anyagot, mely 13 szobában elhelyezve,

I. Péter szerb király parancsörtszítjei, Kosztics órnagy és Gruics százados Genfben.

az első helyek egyikén áll a vidéki múzeumok között.

Hogy a kassai múzeum ilyen gazdagon gyarapodva, jelentős tényezője lett a tudományosságnak, abban első sorban nagy érdeme van Kassa minden művészeti s kulturális ügy iránt melegen érdeklődő püspökének, dr. Bubics Zsigmondnak, a ki a millenium évében száz darabból álló eredeti olajfestmény-gyűjteményét, 50 darabból álló magyar, német, angol s francia művészekről származó vízfestményét, 3000 darabra rugó rézmetszetű arckép-gyűjteményét és nagy számú érem, fayence, porcelán s egyéb ritkaságait ajándékozta a múzeumnak. Ezek a becses tárgyak két külön szobát foglalnak el.

Ugyancsak ilyen tetemes ajándékkal gazdagította a múzeumot Dessewffy Pál nagybirtokos, a ki 1899-ben a Dessewffy-nemzetségnek régi fegyverekből, képekből, praelistorikus régiségekből, majolika s porcellántárgyakból álló, hetedfélszáz darabra rugó nagybecsű mű-, illetőleg régiséggyűjteményét örök időkre a kassai múzeumnak ajándékozta. Ezek a becses műkincsek is egy nagy külön teremben vannak elhelyezve.

Gróf Andrássy Dénes, a jótékonyaságáról országszerte ismert nagylelkű főúr 16,000 korona adománnyal járult a múzeum gazdagításához. Nevezetes műtárgyai a múzeumnak a Henszlmann Imre volt egyetemi tanárnak hagyatékából származó 3000 darabból álló metszet- s kézirategyűjtemény, melyen kívül a valóság- és közoktatásügyi miniszter s magánosok adományaiból igen sok néprajzi, ásvány-, növény- és állattani gyűjtemény gazdagítja a múzeumot, melynek nyilvános könyvtára is 14,000 kötetet tesz ki.

Ezek az értékes gyűjtemények nagy szakértelemmel vannak elrendezve a szép épületben. A rendezés nehéz munkáját kiváló elismerésre méltóan végezte Mihalik József miniszteri kiküldött, múzeumi igazgató, a ki a most készülő kassai Rákóczi-ereklje kiállítás becses anyagát is rendezte.

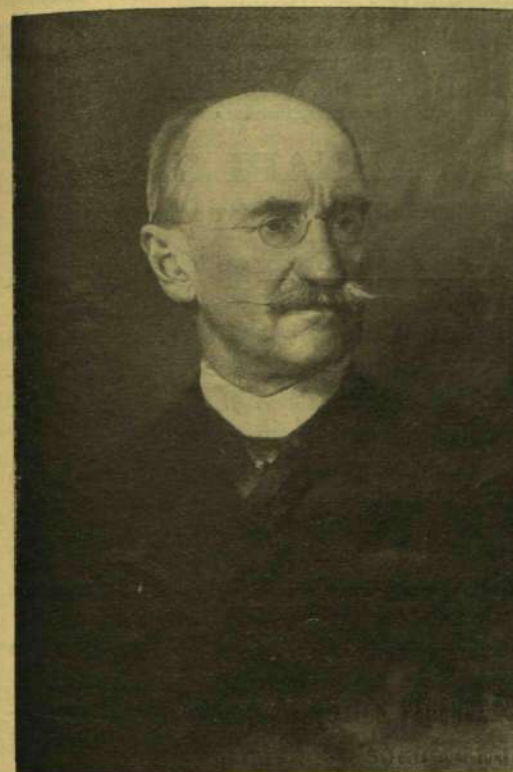
Tanulságos és gyönyörködtető intézmény a kassai múzeum, melynek megtekintésére most a Felvidék minden részéből érkeznek látogatók Kassára. Szép beszédekben hangoztatták az új múzeum megnyitása alkalmával annak kiváló kulturális jelentőségét dr. Berzeviczy Albert, a kormány kiküldöttje és az országos múzeumi tanács elnöke, Fraknói Vilmos püspök, a múzeumok országos felügyelője, Szalay Imre, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Radics Jenő, a budapesti Iparművészeti Múzeum igazgatója, Miskovszky Viktor akadémiai tag, György Aladár a magyar néprajzi társaság, Dedek-Crescens Lajos a budapesti egyetemi könyvtár nevében. Annnyival is fontosabb a kassai múzeum megnyitása, mert példáján indulva egyéb, régiségekben és művészi kincsekben különösen gazdag felvidéki városok is törekednek múzeumok alapítására s így talán valóvá válik néhai Ipolyi Arnold, a kitűnő tudós intése: «Örizzük emlékeinket, nehogy végleg elveszszünk s ezáltal is üresebb legyen a múlt, szegényebb a jelen s kétesebb a jövő!»

Lengyel Menyhért.

ERDŐBÉNYE PUSZTULÁSA.

Rettentő tűzvész pusztította június 19-ikén a Hegyalja mentének egyik virágzó s fürdőjéről is ismeretes községét, Erdőbényét. A tűzvész annál rombolóbb hatású volt, mert nagy szélvihár volt ép akkor. Rövid két óra alatt százak lettek hajléktalanok, leégtek a templomok és iskolák is. A tűzvész okozta nyomor igen nagy, annnyival is inkább, mert a község nagyjából szőlőműveléssel foglalkozó lakosága még mindig nem tudta kiheverni azokat a károkat, melyeket a filokszera miatt szenvedett s három évvel ezelőtt is nagy csapással sújtotta egy a mostanéhoz hasonló tűz. A nyomor enyhítésére bizottság alakult, mely országos gyűjtést indított meg.

A tiszta magyar lakosságú Erdőbénye szép helyen, mindenfelől hegyektől körülveve épült; lakosainak száma meghaladja a kétezret. Határának nagy része szőlő; e szőlők egykor részben a Rákóczi-családéi voltak, melytől adományozás útján a sárospataki főiskolára szállott.

Klinkovics Ferenc, a kassai múzeum megalapítója.

Klinkovics Ferenc, a kassai múzeum megalapítója.

tak. A Rákócziaké volt a jelenleg a Szirmay-család tulajdonában levő nagy pincesz, mely a hegyaljai pinceszek közt a legnagyobbak egyike. A községtől mintegy félórányira, délkeletnek van a kies fekvésű erdőbényei fürdő, melyet különösen női és közséves bajok ellen használnak s melynek nyarankint sok vendége szokott lenni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Regénytár»-unk új közleményei. A legközelebbi számunkkal kezdődő új felében «Regénytár» mellékletünkön két nagyobb regényt fogunk közölni, egy fordítottat és egy eredetit. Az előbbi spanyol regény, szerzője a modern spanyol irodalom egyik nagyírja mívelője, a kinek neve a magyar közönség előtt eddig mondhatni teljesen ismeretlen volt még. Armando Palacio Valdés az író neve s hazájában nagy népszerűségnek örvend, mint humorista s mint a spanyol társadalmi élet éles megfigyelő rajzolója. E regénye, melynek címe «A tudós családja», szintén a madridi társadalmi életet rajzolja, hol meglehetősen nagy mulató humorú képekben; alakjai a spanyol főváros polgárságából vannak véve, melynek életmódja a maga furesaságaival, apró örömeivel, nagy szenvedéseivel szinte megelevenedik az olvasó előtt. A regény kiválóan élvezetes olvasmányt nyújt változatos, folyton fokozódó érdekű meséjével is, nemkülönben az ötletes, olykor jókedvtől szipporkázó, olykor meg költői lendületű előadással. Számos, a szöveget jellemzőn magyarázó kép is készült e közleményhez. Másik regényünk eredeti mű; címe: «Aranyfűst», szerzője ifj. Korányi Frigyes, a ki a «Budapesti Szemle»-ben s most külön is megjelent «Serédy Gábor» című társadalmi regényével újabb írónk között egyszerre szép nevet vívott ki magának. Ez új műve a fővárosi előkelő társaság életét rajzolja, megmutatva azt a lelki ürességet, a mely gyakran az «aranyfűst» mögött van, azokat a titkokat, de annál mélyebb szenvedéseket, melyek az e körbe került nemesebb, finomabb lelkeket nyomják. A cselekvény kiváló tehetségre valló szép előadásban, érdekesen van elmondva s alakjainak jellemzésében is hiven tükröződik annak a társadalomnak a képe, melyet rajzol. E regényt is képekkel illusztrálva fogjuk közölni.

A Kisfaludy-Társaság kiadványai. Megjelent a Kisfaludy-Társaság kiadványainak rendes évi sorozata: három tartalmas és nagybecsű kötet. Az egyik az «Anthologia a XIX. század francia lírájából» című gyűjtemény második és befejező kötete, melyet, mint az első is, a társaság több műfordítójából alakított bizottság szerkesztett. Az így most már teljesen elkészült gyűjtemény értékes

gyarapodása műfordítási irodalmunknak. Teljes képét nyújtja a múlt századi francia líra fejlődésének; helyet foglal benne, legalább egy-két költeménnyel, minden számottevő lírai költő, a legnevezetesebbek pedig oly arányban vannak képviselve, hogy a magyar közönség helyes fogalmat szerezhet magának a műbél szellemükről. A most megjelent kötetben Leconte de Lisle, Sully Prudhomme, Heredia és Coppée foglalják el a legnagyobb helyet. Augier, Baudelaire, Lemoyne, Theuriot, Verlaine is érdemükhez méltó teret foglalnak el, a kisebb költők is legjellemzőbb vagy legsikerültebb műveikkel szerepelnek a gyűjteményben. A fordítás munkájában jeles költőink és műfordítóink egész serege vett részt; a legnagyobb munkát Vargha Gyula végezte nemcsak mint szerkesztő, hanem mint fordító is; csak Heredia műveiből negyven, e költőnek a gyűjteményben levő minden darabja az ő fordítása s a többi költőkből való fordításoknál is lépten-nyomon találkozzunk még nevével. Sok fordítással járultak még hozzá a kötet sikeréhez Szász Károly, Hegedűs István, Endrődi Sándor, Zempléni Árpád, Szabados Ede, az elhunyt Béri Gyula s többen mások. A fordítások egy része régebbi munka, de legnagyobb részüket külön e mű számára készült; sok író műve lévén, különböző értékűek és hatásuk, egyenkint és egészben véve azonban mutatják műfordítói művészetünk magas fejlettségét. A gyűjtemény végén rövid életrajzi jegyzetek is vannak a benne képviselt költőkről. A kötet mint a társaság többi kiadványai is, a Franklin-

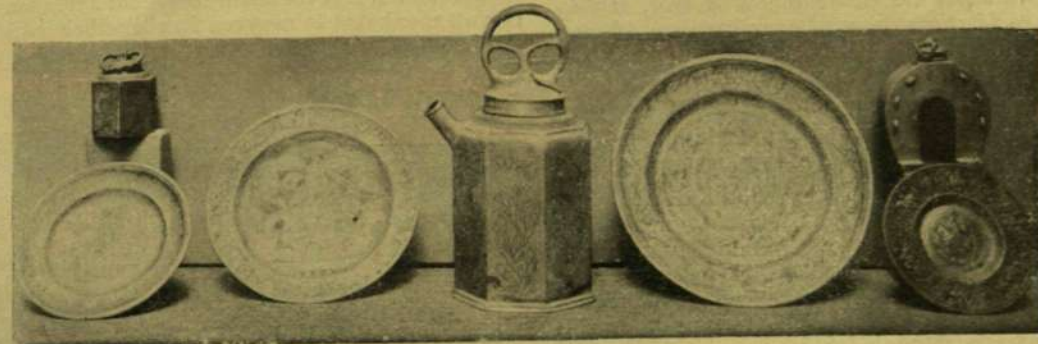
Vezek Magdolna, Francesco Solimena festménye a kassai múzeumban.

telenül jelentek meg. Sok érdekes adalékkal járulnak e kisebb-nagyobb dolgozatok Péterfy szellemének megértéséhez, az olvasó a könyvnek majd minden lapján érdekes és új szempontokkal, beható műelemzésekkel találkozik; a cikkek legteljesebbtelenebbjein is meglepő, mily széles látókörű, önálló gondolkodású és biztos ítéletű író és bíráló volt Péterfy. Művei e harmadik kötetét is Angyal Dávid rendezte saját alá kegyeletes gondolkodással; ára öt korona 50 fillér, vászonkötésben hét korona.

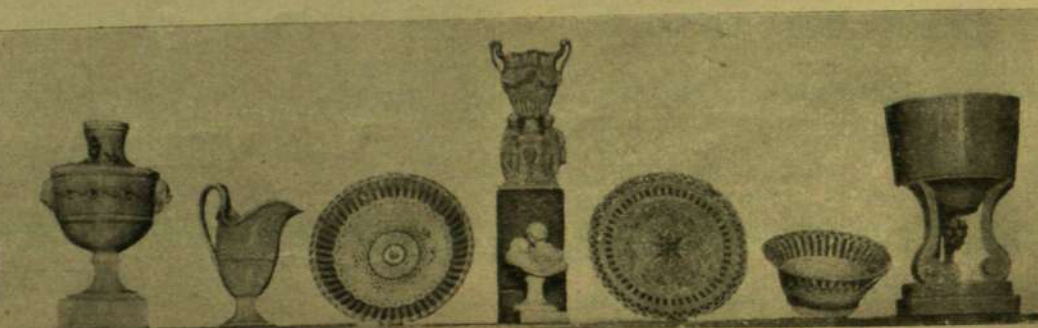
A harmadik kötet egy angol regény: «Garland lelkész leánya», írta Mrs. Craik (Miss Dinah M. Mulock); angolból fordította Véghe Arthur. A regény szerzője egyike a legjelesebb és legnépszerűbb angol regényíróknak, a magyar közönség most ismerkedik meg vele először. Regénye érdekes meséjű, jól rajzolt alakokban bővelkedő munka, bizonyára szívesen fogadott olvasmánya lesz közönségünknek. Ára két korona 80 fillér, vászonkötésben négy korona.

Pekár Gyula: Rokoko-idyllek. A szerző ez új könyvében tizenöt elbeszélést gyűjtött össze, melyeknek bizonyos egységet ad az, hogy valamennyi a rokoko-korbeli francia udvar körében játszódik, az akkori társadalom képét rajzolja s hangban, előadásban is az akkori ízlést utánozza. Az ilyen módon stilizált történetekben sok a finomság s meglepő rajtuk, hogy a szerző belemélyedt abba a korbba, melyet rajzolt. A kötetet szépen kiállítva a Singer és Wolfner cég adta ki; ára négy korona.

Vas Gereben életrajza: Barabás Ábelről. Vas Gereben még ma is legolvasottabb fróink egyike, műveinek magyarossága, humora, a régi társadalmi

Onedények a 17—18. századból, a kassai múzeumban.

Kassai fayence edények a 19. század első feléből, a kassai múzeumban.

A kassai múzeum.

élet eleven rajza még ma is élvezetet szerez az olvasóknak. Ezért életrajzát is érdeklődéssel olvasgatják. Barabás Ábel műve az író műveinek kritikai méltatására is kiterjeszkedik. A munka mintegy kiegészítő része Vas Gereben művei együttes kiadásának; ezért a Franklin-Társulat ahhoz hasonló alakban és később adta ki. Ára fűzve 4 korona, díszkötésben 5 korona 60 fillér.

Ferenczy István: Életpályák. című, különösen pályakezdő ifjak számára hasznos tájékozást nyújtó könyve harmadik teljesen átdolgozott és bővített kiadásban jelent meg a Stampfel Károly cégnél. Ára 4 korona.

A Nemzeti Színház az elmúlt évben. A *Nemzeti Színház* és *Opera-Színház* június 21-én fejezte be a színházi évet s a nyár alatt egész szeptemberig zárva maradt. A jövő hóban a többi színházak is megkezdik a nyári pihenőt és csak a szinkörökben lesznek előadások.

A *Nemzeti Színházban* 1902—3. évi időny alatt 291 esti, 45 délutáni, összesen 336 előadást tartottak. Ezeket kívül a budai várszínházban október 1-től március 31-ig a színház 48 előadást tartott. A Nemzeti Színház személyzete tehát 384 előadásban vett részt. A Nemzeti Színházban 336 előadásban 40 eredeti és 55 idegen darab került színre. Az eredeti darabok 134 esti és 20 délutáni előadásban szerepeltek a műsoron. Színre került 19 új darab és pedig 11 eredeti és 8 idegen. Írói tiszteletdíj 50,711 koronát fizettek.

Az *Opera-Színházban* és *Vár-Színházban* 1902 szeptember 16-ikától a mostani év június 21-ikéig volt 212 előadás, a melyeken 54 operát és 9 baletet adtak elő és pedig reggeli operát 44-et, újat 3-at, új betanulást 1-et. A dalművek közt volt hazai 8, idegen 46, a balettek közt hazai 4, idegen 5. Eredeti szerzők művei szerepeltek és pedig operák: *Erkel* 15-ször, *Farkas* 1-szer, *Goldmark* 16-szor, *Hubay* 9-szer és *Liszt* oratóriuma 1-szer, összesen 42-szer.

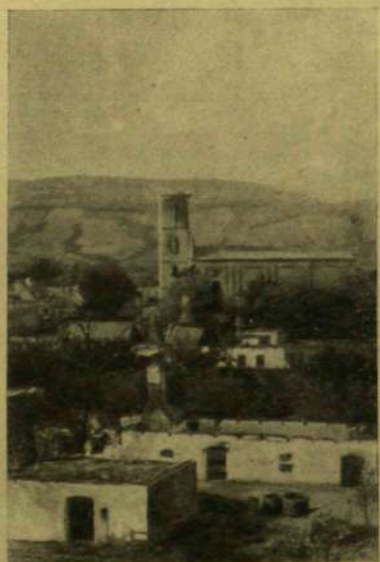
KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia június 15-én és 22-én tartotta a nyári szünet előtt utolsó üléseit.

A június 15-iki ülésen *Edvi Ilés* Károly, a jeles jogi szakíró székefogólag érkezésének meghallgatására sokan gyűltek össze. «Parlamenti szólás szabadság» címen a parlamentek tagjainak ama jogát fejtegette, hogy törvényellenes nyilatkozatokat tehetnek, s ezért a büntető törvények szerint felelősségre nem vonhatók. De vajon teljesen felelősség nélküliek-e az illető házzal szemben, melyhez tartoznak? Ez attól függ, hogy minő alapon fejlődött ki és áll fenn valamely államban a parlamenti szólás szabadság. Az angol parlament tagjainak hivatásuk gyakorlatában elkövetett minden cselekedetéről és nyilatkozatáról maga bíraskodik és a parlament kiváltságának megsértését látja abban, ha ily esetben valamely tagját más hatóság vonná felelősségre. Az angol parlament tagja a parlament irányában nemcsak fogyelemmel, hanem büntetőjogiilag is felelős. Az angol parlament ugyanis büntetéseket (esetleg kiutasítást és fogyságot) szab ki a szólás szabadsággal visszaélő tagjára, de nem a rendes büntető törvények, hanem saját szervezeti jogai alapján. A francia mentelmi jog nem a történelmi fejlődés, hanem a nagy forradalom eszmeharczainak eredménye. A törvény-

hozást a nép jogának tekintik s minthogy a nép, Montesquieu tanítása szerint a törvényhozás alanya, szent és sérthetetlen és az választja a képviselőket, ugyanezek a tulajdonságok megilletik a képviselőket is. A francia parlament tagjai teljesen felelősség nélküliek s csak a házzabályok fegyelmi rendelkezésének vannak alávetve. A parlamentek általában a francia felfogást követik. A szó-lás szabadság a magyar parlamentben is csaknem egészen korlátlan, mert csak a házzabályok alig számbavehető korlátozásának van alávetve. Az előadást a jelen volt nagy számú közönség élénk tetszésnyilvánításokkal fogadta. Utána *Asbóth János* olvasta föl dolgozatát a «Balkán-félszigetről». Előadásaiban hangsúlyozta, hogy a magyar imperializmus politikája csak úgy érvényesülhet, ha kezét fogva a szomszédos népekkel, erős katonai hatalmat tart fenn, mert e nélkül európai feladatát nem teljesítheti. Valahányszor ettől a politikától eltért, mindannyiszor kárát vallotta. Ezt a politikát kell követnie a Balkán-félszigettel szemben is. Részletesen ismertette a Balkánországek népi és területi viszonyait s fölolvastatta nagy figyelemmel hallgatókat.

Június 22-én kettős ülés volt: A harmadik osztály és összes ülés. A harmadik osztály ülésén szaktudományi tanulmányokat adtak elő, köztük *Schuller* Alajos rendes tag «Desztilláció a légűres kvaroz-edényekben» című előadást, melyben ki, hogy az ezüst és réz az olvadás hőfokán alul, az arany és az ón pedig az olvadás beálltával elpárolog. Az összes ülésen ifj. *Szinyei József* adta elő jelentését a Román-Petre-pályázatról, a mely a román népiszkolákban használható magyar nyelvtanra tűzött ki jutalmat. A jutalmat *Láng Mihály* nyerte meg. *Szily Kálmán* főtitkár, miután kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nemrég elhunyt *Corzan-Avendano Gábor* levelező tagról, gróf *Széchenyi István* összes munkáinak kiadásáról adott programot. *Széchenyi István* munkáinak tulajdonjogát 1875-ben szerezte meg az Akadémia a Tasner-örökösöktől. A már régebben megjelent s részben elfogyott munkákat öt negyven fűzetben adja ki s a kiadást már a jövő, 1904. esztendőben meg-

A római kath. templom és környéke.

A református templom, iskola és paplak.

AZ ERDŐBÉNYEI TÜZVÉSZ PUSZTÍTÁSA. — Danyi József amatőr felvételei.

kezdí két kötetel, melyben a Hitel, a Világ, a Stádium, Kelet népe s a Politikai program-törédek kapnak helyet. Jelentette még a titkár, hogy a *Közértelem* magyar történelmi dráma-pályázatra május 31-ig tizenkét darab érkezett.

«VASÁRNAPI UJSÁG»

50-ik évfolyam.

A «*Vasárnapi Ujság*» a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel s rendkívüli mellékletekkel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «*Vasárnapi Ujság*» a jelen évben színes képeket is közöl: olyan több színben kivitt képeket, mint a minő volt legközelebb a II. Rákóczi Ferencz Mányoki Ádám eredeti festménye után készült arcképének általános tetszéssel fogadott színes nyomata.

Mikszáth Kálmán kitűnő írók egyjában mint főmunkatárs lépett be a «*Vasárnapi Ujság*» szerkesztésébe, s a vele kötött egyezés értelmében kizárólag a «*Vasárnapi Ujság*»-ba írja nagybecsű szépirodalmi közleményeit.

A «*Vasárnapi Ujság*» társalapja a most már 49-ik évfolyamában lévő «*Politikai Ujdonságok*», mely a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A «*Politikai Ujdonságok*» előfizetői e lap mellett külön díj nélkül kapják a «*Világkrónika*» képes heti közlőjét és a «*Magyar Gazda*» című, havonként megjelenő gazdasági és kertészeti képes mellékletet.

A «*Világkrónika*» hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkekben kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket, regényeket, útirajzokat, úgyszintén mulattató kisebb közleményeket, stb. Jelenleg *Verne Gyula* legújabb regényét közli.

Előfizetési feltételeink:

A «*Vasárnapi Ujság*» negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona.

A «*Vasárnapi Ujság*» a *Világkrónika*val negyedévre 4 kor. 80 fillér, félévre 9 kor. 60 fillér.

A «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Ujdonságok*» a «*Világkrónika*» és a «*Magyar Gazda*» melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «*Vasárnapi Ujság*» és «*Politikai Ujdonságok*» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

MI UJSÁG?

* Mai számunk utolsó a jelen félévben; a kiadó-hivatal a t. előfizetőket megrendelések mielőbbi megújítására kéri föl, nehogy a lapok küldésében fennakadás álljon be.

József főherczeg 70-ik születésnapjának ünnepe. Március 2-ikén volt József főherczeg 70-ik születésnapja. Akkor gyöngékedett és Fiumében időzött, oda érkeztek hozzá az üdvözlések. A küldöttsegeket, testületeket azonban nem fogadhatta. Most, június 22-ikén a Margit-szigeten adott kerti ünnepélyen fogadta az üdvözlőket. A főherczegi kastély előtt helyet terítették föl az asztalokat. Az egész nap szakadó eső csak az esti órák felé szűnt meg, de a meghívott vendégek sokasága még esernyő alatt gyülekezett. Ott voltak a miniszterek, egyházi és világi előkelőségek, a hadsereg és honvédség tisztjeiből sokan, egyesületek képviselői és vidéki küldöttsegek. A főherczegi család igazi magyaros vendégszeretettel járt vendégei közt.

József főherczeg *Klotild* főherczegasszonnyal, két leányukkal és *József Agost* főherczeg nejevel *Augusta* főherczegnővel 6 óra után érkeztek meg; velük jött *Köbörz Fülöp* herczeg is. Eljenzve fogadta őket a fényes, nagy társaság. József főherczeg s a főherczegi család tagjai számos notabilitással beszélgettek, miközben *Libits* Adolf udvari tanácsos többeket bemutatott s mutatta be a küldöttsegeket is. Ezek közt volt a főváros küldöttsege is. A főherczeg *Márkus* József főpolgármesterrel pétervári útról beszélt, majd a belgrádi eseményekre tért át. «Két éve voltam én is Belgrádban, — mondotta komoran, — és ismerem a tiszteket mind, a gyilkosokat. Borzasztó! Rettenetes!» — Az országos tüzoltó-szövetség, szintén küldöttseggel üdvözölte fővédőjét. «Én nemcsak a honvédséget inspicziálom, hanem a tüzoltóságot is, — mondta derűlten a főherczeg. Fejérvármegye, a budai lövészeget, az országos gazdasági egyesület, a debreczeni 37-ik számú gyalogezred, a magyar atletikai klub, a budai izraelita hitközség küldöttsegeinek nyárias szavakkal válaszolt ő fensége. A budapesti cigány-primások is megjelentek a cigányok pártolója előtt, *Berkes Béla*, *Rácz Pali*, *Balogh Károly* és *Radies Béla* voltak a küldöttsegek tagjai, vezetőjük pedig *Márkó Miklós* hírlapíró, a cigány-zeneszek albumának szerkesztője. *Rácz Pali* cigány nyelven a következőket mondta: «Adja az Isten, hogy fenséged családjának és a magyaroknak és nekünk cigányoknak öröme, sok esztendőkön keresztül éljen családijával együtt!» A főherczeg maga is cigány nyelven felte: «Me bare karnav ole romen! Pelikera tu menge!» (Én herczeg szeretem a cigányokat! Köszönöm nektek!) Azután sorra kezett fogott a primásokkal.

A főherczegi család ezalatt a vendégek közt folytatta a beszélgetést. E közben elérkezett még *Széll Kálmán* is, a kinek e napon sok dolga akadt a válság miatt. Most már a fák lombjai közt is kigyúltak a villamos világítású színes üveg mécsek, az asztalokon a kandelaberek. A főherczegi család a külön terített asztalhoz ült, míg a társaság tagjai a hideg étkekkel megrakott, hosszú asztalok körül oszoltak meg. Házsy Kálmán cigánybandája szívből-szívből nótákra zendített. A főherczegi család asztalánál ültek még: *Lobkowitz* herczeghadtestparancsnok, *Császka György* érsek, *Széll Kálmán*, báró *Fejérváry Géza*, *Darányi Ignác*, *Plósz Sándor* és *Wlassics Gyula* miniszterek.

Kilencz órakor a főherczegi család eltávozott és a vendégek is eloszlottak.

Fotomontázs (fotógráf).

LÁNG LAJOS, SZÉLL KÁLMÁN, DARÁNYI IGNÁC ÉS PLÓSZ SÁNDOR A KÉPVISELŐHÁZ JÚNIUS 25-IKI ÜLÉSÉRIŐL TÁVOZÓBAN A NÁDOR-UTCÁBAN.

A válság napjai. A nagy politikai válság csak június 24-ikén bírt eljutni a kibontakozás útjára. Már nyolcz napja múlt akkorág, hogy *Széll Kálmán* a képviselőházban bejelentette lemondását és hogy a király a lemondást elfogadta. Minden nap fokozta az izgalmakat, a bizonytalanságot. Gróf *Tisza* István sikertelen kísérlete után a király gróf *Khuen-Hederváry* Károly horvát bánt Zágrárból Bécsbe hívatta s június 20-ikán kétszer is hosszas kihallgatáson fogadta. A bánt június 21-én Budapestre jött, hogy a pártok vezetőivel értekezék és tájékozást szerezzen a politikai hangulatról. A tanácskozások napokig tartottak, noha a bánt a szabadelvűpárt kezdte óta bizalommal fogadta. A bánt az ellenzék vezérferfiával is érintkezésbe lépett s arra az ígéreterre, hogy a katonai javaslatokat visszavonja, az újonczok számának emeléséről és a póttartalékosok nagyobb számú behívásáról lemond, a Kossuth Ferencz vezetése alatt álló párt belenyugodott, hogy a sürgős javaslatok gyors elintézését nem fogja akadályozni a képviselőházban. Június 24-ikén fejezte be a bánt a politikai vezérferfiakkal folytatott tárgyalásokat, este Bécsbe utazott, hogy ő felségének jelentést tegyen. Június 25-ikén reggel a király megbízta az új kormány alakításával.

E hírek hatása alatt nyílt meg június 25-ikén a képviselőház ülése. Az ülést az ellenzéki képviselők kívánságára hívták össze, kik szóvá kívánták tenni, hogy a «válság alatt a király, folyton Bécsben időzött és ott idegen tanácsosok avatkoztak be a magyar ügyekbe». A ház rendkívüli ülésén a függetlenségi párt nevében szólalt föl ily értelemben

Fotomontázs (fotógráf).

Barabás Béla. Némelyek még most is ellene voltak a békétetésnek. *Barabás Béla* sok közbeszólással zavarták. *Széll Kálmán* (kit, mikor a terembe lépett, élénk éljenzés fogadott) azt a véleményét fejezte ki, hogy most, mikor nincs kormány, a ház nem tanácskozhatik. A mi lemondása óta történt, azért nem felelős, de semmivel sem tartja indokoltnak *Barabás* felszólalását. A királynak joga van azzal tanácskozni, a kivel akar; a magyar válságról magyar államférfiakkal tanácskozott, a nem magyar államférfiakkal pedig a magyar válságnak Ausztriára gyakorolt hatásáról. Legyen meggyőződve mindenki — mondá *Széll Kálmán*, — hogy a király esküjét szíven hordja, szentül meg is fogja tartani ezennél ép úgy, mint eddig. Gróf *Tisza* István azt jelenti ki, hogy a megoldás módját ő ajánlotta a királynak, tehát magyar politikai tanácsára hívta föl a bánt. *Polányi Géza* fölöslegesnek tartja, hogy *Széll* védelmezze a királyt, mert a függetlenségi párt a király tekintélyét nem érintette. *Berzeviczy Albert* nem lát okot az ülés megtartására, kívánja a vita befejezését. De még többen felszólaltak: *Csá-volszky Lajos*, *Holló Lajos*, *Vázsonyi Vilmos*, *Eötvös Károly* (személyes ügyben), végül *Rakovszky István*. Az ülés minden határozat nélkül ért véget.

Gróf *Khuen-Hederváry*, az új miniszterelnök június 25-én este érkezett vissza Bécsből s megkezdte értekezéseit a kabinet összeállítására ügyében. Elterjedt hírek szerint az eddigi miniszterek egy vagy kettő kivételével megtartják tárcájukat, *Bárá Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter, mint maga kijelentette, nem vállal többé tárczát, lemondását a királynak is bejelentette.

Az új miniszterelnökről mai számunkban két közleményt talál az olvasó; az egyik életrajzát adja, a másik cikket *Gyurkovics György* volt horvát és magyar országgyűlési képviselő, a horvát viszonyokat alaposan ismerő publicistánk írta.

Budapest vagyona. A fővárosnak a múlt évi háztartásáról szóló hivatalos kimutatás szerint 350 millió korona az összes vagyona, az adóssága 151 millió korona. A tiszta vagyon, 199 millió korona, elég nagy, esakhogy ez a vagyon, mely középületekből, iskolákból, igen nagy területekből, erdőségekből, csatornákból áll, csekély jövedelmet hajt.

Az új műgyetem építése. Az új műgyetem a főváros egyik leghatalmasabb épülettömege lesz tíz különálló épülettel, melyek a budai Lágymányoson a *Ferencz József*-hid közelében a Dunaparton sorakoznak. Az első épület, a vegytani intézet falait már fölemelték, s meg is tartották a munkások a bokrétá-ünnepet, a jövő év szeptember havában kezdik meg benne az előadásokat. Az összes építkezéseket hat év alatt fejezik be a 27 ezer négyszögölnyi területen. Ebből egyelőre 17 ezer négyszögölöt foglal le a tervezett 10 pavillonszerű épület s a többi területet az esetleges terjeszkedésre tartják fenn. A műgyetem egész a Boráros-térről tervezett új hidig elfoglalja a most még sivár, gídes-gödörös budai Dunapartot. Az egyes pavillonok közt beültetett udvarok és játszó terek is lesznek a sportkedvelő tanuló-ifjúság számára. A műgyetem közelében már több négy- és háromemeletes nagy ház épült. Egy új városrész nagy arányai mutatkoznak már a kitűnő levegőjű és a Belvároszhoz oly közel eső Lágymányoson. A műgyetem több ezer tanulója biztosítja itt a gyors városi fejlődést.

«MINDEN JEGY ELFOGYOTT.»

Fotomontázs (fotógráf).

Kimaradt közönség a képviselőház június 25-iki ülésének megkezdésekor.

URANOS-KÉK

fehértanú mosáshoz a legjobb kékítőszert. Törvényileg védett! Mosó-intézetekben és háztartásban a legkedveltebb kékítő. Olcsó és felülmúlhatlan. 1 kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő! 1 nagy üveg 1.60 korona, 1/2 üveg 1 korona. Mindenütt kapható. Kizárólagos gyártói: **Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára,** Budapest, VI., Rózsá-utca 85. sz.

Miként lehet szép női kebelét elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlónak. Ennek fogja a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szelíd módon kényeskedhet, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PÍLULES ORIENTALES** használatából áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jóknak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bírnak, hogy a női kebelét fejleszti és újra helyrehozzák, a szöveteket erősítik, a vállak csontdudorosságait elsimítják és a kebel idomának egyáltalán diszkrét tetszettséget kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékban plasztikai anyagokká való alakulását elősegítik, mely utóbbiak a melltájon megállapodnak. Az egy-

J. RATIE, Pharmicien, 5, Passage Verdau, Paris. Kizárólagos Magyarországi részlete: Budapest, **Török József** gyógyszer. Király-u. 12.

A női szépség elősegítése, tökéletesítésére és fenntartására legkifejezettebb és legbiztosabb a

MARGIT-CREME, mely vegyészta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolítja szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrákát (Miteszt) és minden más bőrbaját. Kisméltja a ráncokat, redőket, himlőbeteleket és az arczot hófehérre, simává és üdévé varázsolja. Ára nagy üveg 2 kor., kis üveg 1 kor.

Margit helygypor 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 70 fill., **Margit főkőpép** (Zahnpasta) 1 kor., **Margit arczvíz** 1 korona.

Hamisítványok bíróilag üldöztetnek.

Postán utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12. és Andrássy-út 20. — Kapható minden gyógyszerháznál.

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyzett

PURGO

legenyőbb jóízű lazán még csecsemőknek is adható. Rendelvé angol, francia, magyar és német egyszemélyi tanácsok által. — Kapható minden gyógyszerháznál. 9777

Eddig nem létezett, pártatlan a maga nemében a „**REKORD**” műintézet vállalatát, mely hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult, a czéljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani **igazi művészi munkák olcsó beszerzésére.** Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyújt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására.

Jó munkáért mindenkor kezeséget vállaltunk bármely rossz fénykép után is.

Arak minden utánfizetés nélkül:

Életnagyságu krétarajzok vagy nagyítások papírkézzel együtt 3 kor.

Életnagyságu Pasztel-festmény papírkézzel együtt 6 kor.

Életnagyságu olajfestmény 10 kor.

Videki megrendelések utánvéttel, minden fénykép után 1 kor. csomagolási díj fizetendő. **Műterem: VII., Rottenbiller-utca 46.**

Teljesen hiába!

dobja ki pénzét, ki értékételen utánzatokkal megelégszen a magáét. Valódi amerikai nikk

horgony-lófej-órám

antimagnetique szab. zománczott mutatólappal. 36 órai járással, melletti ábra szerint, az egyedüli óra, mely nagy ellenállóképességével és pontos járásával fogva a legkedveltebb és legjobb használati óra, különösen cs. és kir. tiszteknek, vasúti hivatalnokoknak, csendőroknak, pénzügyiroknak, kalandoroknak, gépészeknek és mindazoknak, kiknek erős és megbízható használati óra van szükségük. Ára nikkelen 36 óra járással együtt 6 korona, 3 évi jótállás mellett. 3 db vételénél csak 5 korona. Meg nem felelő kérésről vagy a pontos visszaküldés után. **MAX BÖHNEL, órák, elárúsítók, a kik lófejórát bádógokkal és papírművel zománc mutatólappal díszítenek, ilyen órák nálam frt 1-75 és megjelzem, hogy nem elárúsító, hanem órák vagyok, az én óráim valódi szab. zománcmutatólappal bírnak, pontosan szabályozottak, tehát mindaz visszatartandó, a mi nincs fenti czíggel ellátva.**

Wien, IV., Margarethenstr. 48/154. — Intés! Vannak elárúsítók, a kik lófejórát bádógokkal és papírművel zománc mutatólappal díszítenek, ilyen órák nálam frt 1-75 és megjelzem, hogy nem elárúsító, hanem órák vagyok, az én óráim valódi szab. zománcmutatólappal bírnak, pontosan szabályozottak, tehát mindaz visszatartandó, a mi nincs fenti czíggel ellátva.

Zseb-távcső.

Néklözhetetlen turistáknak, utazásnál, tengeri hajózásnál stb., világosan mutat igen nagy távolságokra, achromatikai üvegekkel, három finoman fényezett sárgarézkihúzóval. Ára darabonként csak 6 kor. 6 kor. 40 fill. beküldése ellenében bérmentve. Utánvét tel K 6.70. Szétküldésért eszkölzi:

J. SCHÜLLER, WIEN, H., Kurzbauergasse 4.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol **UGORKATEJ,** mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, borotát (milleszt) stb. és az arcznak friss üdőséget, fiataloságot kölcsönöz. Egy üveg ára 2 kor., ehhez üvegke-szappan 1 kor., poudre 2 kor.

Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógyszerész, Temesvár. Kapható minden gyógyszerháznál. Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerháznál Király-utca 12 és Andrássy-út 20.

A közös halgyminiszterium (tengerészeti osztály) a „polai haditengerészet egyenruházati hivatala” számára bórmenek szállítást az 1904-től bezárólag 1906-ig terjedő időszakra nyilvános versenytárgyalás útján szándékozik biztosítani.

Az átlagos évi szükséglet hozzávetőleges magassága, valamint a közelebbi szállítási feltételek a vonatkozó teljesszövegtű hirdetményekben, melyek a **Budapesti Közlöny** című magyar hivatalos lap és a **Narodne novine** című horvát-szlavon hivatalos lap 1903. évi június hó 20-iki számában közzétételnek, megtekinthetők.

Polá, 1903 június hóban.

A cs. és kir. kikötő-tengernagyi hivatal.

Kwizda-féle kornenburgi marha-táppor.

Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legjobban ismert 50. év óta használtatott falánkosság hiányával, rossz emésztéssel, a tej jobbtítására és a tehének tejbőségének fokozására. 1 doboznak ára K 1-40, 1/2 doboz K — 70.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-út 20. szám.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

es és kir. osztr.-magyar, román kir. és bulgária fejed. udv. szállító.

Kerületi gyógyszerészes Kornenburgban Bécs mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

27. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ: **NAGY MIKLÓS.** FŐMUNKATÁRS: **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, JULIUS 5.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkronikával együtt) egész évre 24 korona, fél évre 12. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 16 korona, fél évre 8. A **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkronikával) egész évre 10 korona, fél évre 5. Kisebbségi előfizetésekre a postaiag meghatározott világi díj is csatolandó.

AZ ÚJ MINISZTEREK.

Kolossváry Dezső, honvédelmi miniszter.

A MAGYAR HONVÉDSÉG, melynek alapjait a kiegazéskor vetették meg, azóta csekély kezdeteiből hatalmas szervezetté, a haderő számottevő részévé fejlődött, jeles vezetők buzgó munkássága és a törvényhozás előzetkészése által. Keretei kitágultak, szervezete tökéletesedett s ezzel nagyon megsaporodott a munka mennyisége is, a mely a honvédelmi miniszter vállára nehezedik. Ebből a szempontból örvendetesnek kell találni, hogy midőn báró Fejérváry Géza majdnem húsz évig tartott honvédelmi minisztersége után lemondott, e táraza egy eddigi fontos állásaiban kipróbált, kiválóan szakképzett katona hírében álló, magas állásához képest fiatal, tetterős magyar tábornok vezetésére bízott.

Az új honvédelmi miniszter, **Kolossváry Dezső** tábornok, régi magyar nemesi család sarja, 1856-ban Veszprémben született, a hol atyja, **József**, ügyvéd s földbirtokos volt. A katonai hajlandóság gimnázista gyerek korában ébredt föl benne s szülői engedtek is vágyakozásának, katonaiskolába adták: két évig volt a kőszegi katonai nevelőintézetben s két évig a morva-fehértemplomi akkor még erősen műszaki jellegű katonai főreáliskolában. Tanárai figyelmét hamar magára vonta eleven eszével, szorgalmával s az intézetet kitűnő sikerrel végezte. Ezután a bécsi katonai műszaki akadémiába lépett be, a hol a hadsereg számára szükséges, főleg mérnök-, utász- és tűzértisztek nyernek kiképzést. Kolossváry huszárnak készült s néhány akadémius társával együtt, az intézetből kikerülve, a lovassághoz osztattott be. Tizenkilenc éves korában mint hadnagy került ki első ízben a csapatokhoz, a Tolnamegyében és környékén állomásozó 10-ik huszárezredhez.

1879-ben fölvették a legmag-

sabb katonai intézetbe, a hadi iskolába, a hol a vezérkarhoz kizemelt fiatal tisztek a legfőbb taktikai, stratégiai ismeretekből és az összes felső katonai tudományokból nyernek oktatást. A vizgákat kitűnő sikerrel letévén, beosztották a vezérkarba s mint dandár vezérkari tiszt a Galicziában, Tarnóban levő 11-ik lovasdandár parancsnokságához osztattott be. 1881-ben főhadnaggyá lépett elő. 1884-ben a bécsi II-ik hadtest parancsnokságához helyezték át s még azon év novemberében vezérkari századosi rangot nyert.

1885-ben Ő Felsége katonai irodájába vezényelték, a hol hét esztendeig működött. Itt

ismerkedett meg a honvédség ügyeivel s egyúttal alapos tájékozást szerzett a hadsereg adminisztratív dolgainak legaprólékosabb részleteiről is. A fiatal kapitány alig hogy a katonai irodába került, összes parancsnokainak bizalmával dicsekedhetett, sőt a legfőbb hadúr is nem egyszer valóban kitüntető elismerésben részesítette. 1891-ben őrnagyi rangra emelkedett, a következő évben pedig, mikor a katonai irodában viselt állásától fölmentették, a harmadosztályú vaskorona-renddel jutalmazta a király.

Csapatszolgálatra vezényelték ismét a Fehér- és Tolnamegyében állomásozó 10-ik huszárezredhez, a hol mint osztályparancsnok működött két évig. Ezután megint a vezérkarhoz került Bécsbe, a vezérkar nyilvántartási irodájába, előbb mint helyettes főnök, azután pedig 1896-ban, mikor alezredessé lett, mint hivatalfőnök. 1897-ben vezérkari ezredessé s a vezérkar legfontosabb irodájának, a hadműveleti irodának főnökévé nevezett ki. Ha valahol nehéz és felelősségteljes az irodai szolgálat, akkor itt valóban az, és hogy Kolossváry az egész hadvezetőség teljes megelégedésére végezte, bizonyítja az, hogy ezen állásában a király előbb 1898-ban a katonai érdemkeresztet, 1891-ben pedig a Lipót-rend lovagkeresztjével is kitüntette.

Az idén április 20-ikán fölmentették eddigi tisztségétől és a honvéd lovassághoz helyezték át, megint kitüntetéssel: a vaskorona-rend másodosztályával. A Budapesti állomásozó második honvéd lovasdandár parancsnoka lett. E minőségében alantasa volt **József Ágost** királyi herceg is, a ki a budapesti első honvéd huszárezred egyik osztályparancsnoka.

Az ideai májusi előléptetések alkalmával vezérőrnaggyá lett, de tovább is megmaradt a dandár parancsnokának. Ez állását csak most, június 21-ikén hagyta el, mikor Ő Felsége kinevezte honvédelmi miniszternek s egyúttal valóságos belső titkos tanácsosnak.

KOLOSSVÁRY DEZSŐ TÁBORNOK, AZ ÚJ HONVÉDELMI MINISZTER.

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

„szarvas” vagy „kulek”

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legelőcsőbb szappan. — Minden káros alkotórésztől mentes.

+Soványosság+

Szép feltételek a mi keleti orvostudományunk 1900. évi párisi aranydíjnyertes kitalálása 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást hoz. Orvosi rend. szerint. Szigorúan becsületes. Nem szédülés. Számos kórosan előfordul. Ára kartonomban 2 kor. 50 fillér. Postánálvagy utánvéttel. Használati utasítás. Hygien. Institut 9771.

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18, Königsplatzstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszer. Király-u. 19.